

Katedra: Pedagogiky a psychologie

Studijní program: B7505 Vychovatelství

Studijní obor: Pedagogika volného času

**Klub Pathfinder a volnočasové aktivity dětí
v křesťanském duchu**

**Pathfinder club and freetime activities of children in
christian theme**

Bakalářská práce: 12 – FP – KPP – 92

Autor:

Adam Wach

Podpis:

.....

Vedoucí práce: PhDr. Magda Nišpanská Ph.D.

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
73	12	7	2	14	5

V Liberci dne:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Adam Wach
Osobní číslo: P10000112
Studijní program: B7505 Vychovatelství
Studijní obor: Pedagogika volného času
Název tématu: Klub Pathfinder a volnočasové aktivity dětí v křesťanském duchu
Zadávající katedra: Katedra pedagogiky a psychologie

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl:

- porovnat zaměření cílů a výsledky Klubu Pathfinder a organizace Skaut

Metody výzkumu:

- obsahová analýza Klubu Pathfinder
- rozhovory
- dotazníky

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

BRUINSMA, Reinder. ADVENT - ORION. Život křesťana. 1. vyd. Praha:

Advent-Orion, 2009. ISBN 978-80-7172-175-8.

Naše církve: Včera, dnes a zítra. Praha: Miloslav Šimek, 1970.

Skauting. 1. vyd. Liberec: Liberec, 1995. ISBN 80-85421-16-X.

PÁVKOVÁ, J. a B. HÁJEK. A SPOL. Pedagogika volného času. 3. vyd. Praha:

Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

HÁJEK, Bedřich. Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky

volného času. 2. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

VLACHOVÁ, Viktorie. HISTORIE KLUBU PATHFINDER. Klub Pathfinder

[online]. 2004 [cit. 2012-06-19]. Dostupné z:

<http://www.pathfinder.cz/0home/historie.html>

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Magda Nišponská, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. prosince 2013

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 10. ledna 2013

Čestné prohlášení

Název práce: Klub Pathfinder aneb volnočasové aktivity dětí
v křesťanském duchu

Jméno a příjmení autora: Adam Wach

Osobní číslo: P10000112

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 13. 12. 2013

Podpis: _____

Poděkování

V první řadě bych chtěl poděkovat mojí vedoucí práce PhDr. Magdě Nišpenské, Ph.D. za její trpělivost, praktické rady a ochotu spolupracovat. Dále bych rád poděkoval všem dotazovaným, kteří se účastnili výzkumu, Petru Bujokovi za přínosné rady a informace, Davidu Čančíkovi za přístup a pomoc. V poslední řadě bych rád poděkoval svým blízkým přátelům a rodině za podporu během studia.

Klub Pathfinder a volnočasové aktivity dětí v křesťanském duchu

Anotace

Cílem této práce bylo prozkoumat a vytyčit rozdíly mezi jednotlivými organizacemi – Klubem Pathfinder a Skautem. Za pomoci členů oddílů, vedoucích oddílů, dotazníků a rozhovorů byly nashromážděny informace potřebné k sepsání práce. Dotazníky vyplnilo celkem 30 respondentů, 15 z každé organizace a rozhovorů se účastnilo po jednom vedoucím oddílu z každé organizace. Otázky dotazníků byly sestaveny tak, aby se daly porovnat výpovědi respondentů a téma rozhovoru bylo stanoveno tak, aby byly odpovědi srovnatelné a daly se interpretovat a vyhodnotit. Tímto způsobem byly zjištěny rozdíly v metodice, přístupu, výchově, cílům a jejich naplnění mezi organizacemi. V závěru byly rozdíly shrnuty a vypsány tak, aby byly srozumitelné čtenářům laikům, třeba i nezasvěcených do tajů obou organizací.

Klíčová slova: volný čas, skauting, děti, hodnoty, cíle, metodika

Pathfinder club and freetime activities of children in christian theme

Annotation

The aim of this study was to investigate and lay out the differences between two organizations - Pathfinder Club and the Boy Scouts. Club members and heads of the sections were asked to cooperate on the research study. 30 questionnaires were completed by a total of 30 respondents, 15 from each organization. Data were analysed with the use of frequency statistics. In the second, qualitative part of our research we used the method of interviewing with two respondents - two leading representative of each club. Questions in the questionnaire were structured according to positive character strengths model of Martin Seligman. The results of data analyses indicated significant differences between two organisations in their educative approach, in methodology, objectives and their fulfillment. In conclusion, the differences were summarized and listed so that they are understandable to laymen readers, even the uninitiated into the mysteries of both organizations.

Keywords : leisure , scouting, children , values , objectives , methodology

Obsah

Úvod	10
1 Cíl práce	11
2 Volný čas.....	12
2.1 Pojem volného času.....	12
2.2 Definice volného času.....	14
3 Skauting	18
3.1 Okénko do historie	18
4 Struktura organizace Junák	21
4.1 Věkové rozdělení	21
4.2 Oddíly	22
4.3 Vedení Junáka.....	23
4.4 Principy programu skautu	24
4.5 Symbolika	25
5 Pathfinder	28
5.1 Okénko do historie	28
5.2 Struktura.....	30
5.3 Oddíly	31
5.4 Akce oblastí, sdružení a celorepublikové	32
6 Vzdělávání	34
6.1 SRP (Stupně Rozvoje Pathfindera).....	34
6.1.1 Cíle:	34
6.1.2 Preambule ke stupňům rozvoje pathfindera.....	34
6.2 Tabulka SRPu	35
7 Symbolika	38
8 Hodnoty	41
8.1 Hodnoty z hlediska existenciální a pozitivní psychologie	41

8.2 Hodnoty z hlediska křesťanství.....	43
8.3 Další způsoby dělení hodnot	46
8.4 Význam hodnot pro morální vývoj dítěte.....	47
9 Praktická část.....	50
9.1 Cíl	50
9.2 Metody	50
9.2.1 Hypotézy.....	50
9.2.2 Výzkumné nástroje.....	50
9.3 Graf průměru odpovědí na otázky daných hodnot dotazníku	52
9.4 Grafy průměrných odpovědí na otázky jednotlivých hodnot.....	53
9.5 Rozhovory.....	58
9.6 Interpretace rozhovorů	61
9.7 Odlišnosti a podobnosti.....	62
10 Výsledek výzkumu	62
11 Závěr	64
12 Použitá literatura	65
13 Seznam příloh	66

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázky:

- Obrázek 1 – portrét E. T. Setona
- Obrázek 2 – náčrt skauta v kroji
- Obrázek 3 – první skautská lilie navržena sirem Baden-Powellem
- Obrázek 4 – heraldická lilie
- Obrázek 5 – JUNÁK – svaz skautů a skautek ČR
- Obrázek 6 – znak klubu Pathfinder
- Obrázek 7 – vlajka klubu Pathfinder

Grafy:

- Graf 1 – Průměr odpovědí na otázky daných hodnot dotazníku – klub Pathfinder
- Graf 2 - Průměr odpovědí na otázky daných hodnot dotazníku – Junák
- Graf 3 – 12 – průměrné odpovědi na otázky jednotlivých hodnot
- Graf 3 – láska a přátelství
- Graf 4 – laskavost
- Graf 5 – férovou
- Graf 6 – poctivost
- Graf 7 – sebekontrola
- Graf 8 – elán
- Graf 9 – vděčnost
- Graf 10 – naděje
- Graf 11 – pokora
- Graf 12 – spiritualita

Tabulky:

- Tabulka 1 – Personální struktura klubu Pathfinder
- Tabulka 2 – interpretace rozhovorů

1 Úvod

Tato bakalářská práce je věnována srovnávání volnočasových organizací klubu Pathfinder a skautingu, konkrétně Junáka.

Jakožto budoucí pedagog volného času se v práci zabývám celkovým trávením volného času dětí a mládeže. Na mnoha místech této práce se zamýšlím i nad souvislostmi způsobů trávení volného času dětí s celosvětovými trendy a globálními změnami spojenými s rozvojem informačních technologií a ekonomickou propojeností krajín. Tématem zamýšlení nad danou problematikou jsou lidmi uznávané a neuznávané hodnoty z hlediska psychologie, křesťanství a i některých dalších filozofických hnutí. Tato problematika hodnot je v dnešní společnosti obzvlášť důležitá, protože volný čas a jeho kvalitní a smysluplné naplňování je nedoceňováno a společnost mu nepřikládá dostatečný význam, což vede k různým společenským defektům dnešní doby. Hlavním tématem je pak volný čas dětí, jeho trávení, podchycení v ten správný čas a naplnění jeho předpokládaných cílů. U dětí v prepubertálním a pubertálním věku hraje velkou roli společenství, ve kterém se nachází, takže rodina a kamarádi. A právě pro tuto chvíli je zde i Junák a klub Pathfinder.

V této práci jsou využity metody kvalitativního a kvantitativního přístupu. Pro zjištění odpovědí na mnou stanovené výzkumné otázky jsem využil dotazníky, rozhovory a srovnávací metody, které jsou nezbytné pro poukázání na detaily trávení volného času v Junáku nebo v klubu Pathfinder. Jsou nezbytné pro porovnání trávení volného času v křesťanském společenství a ateistické společnosti. Tato práce by nakonec měla posloužit jako informační médium pro laické vedoucí obou organizací, pro zkušené a školené vedoucí, ale i pro rádce a praktikanty. Měla by posloužit jako informační médium pro nezaujaté čtenáře a rozhodující se rodiče, které se rozhodují co s volným časem svých potomků. Dále bych rád, aby tato práce posloužila jako informační, ale i kritizující zdroj pro případné zlepšování metodických přístupů, cílů a činností pro vedoucí oddílů v rámci jednotlivých organizací.

2 Cíl práce

Cílem této práce je porovnání volnočasových organizací – klubu Pathfinder a Junák a zjistit rozdíly v metodických přístupech a cílech jednotlivých organizací.

Dílčí cíle:

- Vytvořit dotazníky pro vedoucí a členy obou organizací
- Vytvořit strukturované rozhovory s vedoucími obou organizací
- Interpretovat a vyhodnotit rozdíly mezi organizacemi

3 Volný čas

V této kapitole je shrnut vývoj chápání volného času, uvedeny jsou zde významné osobnosti, které přispěly k jeho rozvoji a formování. V další části je sepsána definice volného času. Tato podkapitola shrnuje obecné informace o volném čase. Je zde vymezen pojem volného času a další související pojmy, jevy a aktivity. Poslední podkapitola se zabývá rolí volného času v dnešní době a tím, jak je dnes všeobecně tráven.

3.1 Pojem volného času

Volný čas, jakožto pojem je vcelku moderní. Jeho počátky ovšem nalezneme už v antickém Řecku. Antický filozof Aristoteles definoval volný čas jako čas pro rozumování, čtení veršů, setkávání se s přáteli a poslouchání hudby. Například v renesanci bylo množství volného času minimalizováno, byla preferována práce a zahálka (volný čas) neměla v tehdejší společnosti svůj význam. Poznatky o volném čase v těchto dobách zkoumal francouzský sociolog Joffre Dumazedier (1915 – 2002). Ten dokládá, že volný čas byl součástí života i ve výše zmiňovaných dobách. Ovšem trávení volného času se pochopitelně dost lišilo od dnešní doby. Největší, až masový rozvoj volného času Dumazedier připisuje 19. a 20. století. Zde se formují takové základní rysy volného času, jako svobodná volba účasti na aktivitách a poskytování radosti a osobních potřeb. Volný čas se rostoucí měrou uplatňuje v životě a proměně člověka a společnosti od druhé poloviny 20. století. Jeho rozsah se tehdy zvýšil a volný čas tak začal hrát významnou roli ve výchově mladé generace, ale také začal hrát významnější úlohu ve společnosti obecně. Tímto vznikly i specifické prostředky a postupy pro jeho využívání (Hofbauer; 2004).

Důkaz o rozvoji volného času v raném středověku nám dokládá autorka Jiřina Pávková (2002), která ve své publikaci zmiňuje knihu „Legenda o Ostožovi“. Zde se snaží zjistit, jakým způsobem měl přibližně rozložený časový rozvrh dne hlavní hrdina, sedlák. Tyto poznatky jsou však doloženy z nepřímých pramenů. Zajímavostí je, že výsledkem bylo, že během letního období trávil hrdina prací času nejvíce a podle Pávkové potom v zimním období měl určité časové úseky, které by se daly nazvat volným časem.

V publikaci uvádí, že tento čas využíval k rozprávám s ostatními lidmi, rodinným záležitostem a rozmyšlení. Podle Pávkové (2008) se v tomto časovém úseku mohl vyskytovat i prostor pro hru.

Z historických pramenů víme tedy něco málo o volném čase dospělých, ale o volném čase dětí a mladistvých je toho doloženo mnohem méně. Ovšem jisté je, že už v období renesance, dokonce i hlouběji v historii, v antickém Řecku, měly děti své vlastní hry. Tehdejší dospívající trávili část svého času ve skupinkách, které byly velmi důležitým faktorem pro socializaci jedince. V těchto skupinkách se dotvářela jejich psychosexuální identita atd. Mladiství často organizovali hry s erotickým podtextem (Pávková, 2002).

Jak uvádějí Pávková (2002) a Hofbauer (2004), bylo největším rozvojem volného času období 19. a hlavně druhá polovina 20. století. Volný čas se v té době začal stávat významným prvkem a faktorem každého lidského života. Prvním, koho se to však týkalo a kdo měl takřka výsadní právo, byla podle předpokladu vyšší vrstva a měšťané.

Postupem času si lidé začali brzy uvědomovat, že je potřeba se o jejich děti po vyučování postarat. Nastávala situace, kdy se totiž děti chudších vrstev oddali delikvenci a výtržnictví. Právě proto začaly vznikat různá zařízení a volnočasové aktivity. Pro děti a mladistvé to bylo osvobozující, osvobozující od sociálních vazeb a výchovné podřízenosti. Tímto byl tak účastník nezávisle manipulován a nebyl manipulován dospělými. Dal se tak prostor dobrovolnosti činností a do popředí vystoupily zájmy o nové, dosud nepodporované, stránky osobnosti člověka – umělecké, tělovýchovné, rukodělné, pobyty v přírodě a další. Toto byl počátek vzniku dobrovolných sdružení dětí a mládeže. Velice známou organizací, která vznikla na počátku 20. století, je skautské hnutí iniciované spisovatelem Ernestem Thompsonem Setonem (1860 – 1946) a generálem Robertem Baden-Powellem (1859-1941). Poté se začala rychle rozvíjet i další zřízení volného času dětí a mladých lidí jako například sportovní zařízení na školách a různé další (Pávková, 2002).

Nyní se blížíme ke vzniku a rozvoji volného času, který už se silně podobá naší době. Jednu z prvních prací o volném čase dětí a mládeže vydal před druhou světovou válkou Michel Damay. V ní vymezuje a definuje biologickou, politickou, sociální a pedagogickou dimenzi volného času. Damay uvádí také fakta o tehdejších aktivitách a institucích státu i nestátních subjektů jak ve Francii, jeho domovině, tak i v dalších evropských zemích včetně Československa (Hofbauer, 2004).

Vedle Dumazediera a Damaye stojí za zmínku také sociolog z nám nedalekého Polska, Alexandr Kamiński (1903 – 1978). Ten vymezil ve stejné době jako Dumazedier tři hlavní, navzájem působící způsoby realizace volného času, a to odpočinek, zábava a aktivity rozvíjející osobnost. Výroky obou těchto sociologů se téměř nelišily. Dumazedier však ještě dodává, že volný čas zahrnuje očekávání a naději od osvobození požadavků pracovního procesu a dalších zátěží života (Hofbauer, 2004).

Na konci kapitoly stojí za zmínku i německý volnočasový pedagog Horst W. Opaschowski (* 3. ledna 1941). Ten funkce volného času rozděluje do více částí a snaží se tak i tyto rozebírat.

Za základní funkce volného času považuje:

- rekreaci (zotavení a uvolnění)
- kompenzaci (odstraňování frustrací)
- výchovu a další vzdělávání (učení ve svobodě o svobodě a sociální učení)
- kontemplaci (hledání smyslu života a duchovní výstavba života)
- komunikaci (sociální kontakty a partnerství)
- participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti)
- integraci (stabilizace života na vývoj společnosti)
- enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických činností a dalších činností)

U nás se za funkce volného času podle oficiálních dokumentů pokládají relaxace, regenerace, kompenzace, sociální prevence a výchova (Hofbauer, 2004).

3.2 Definice volného času

Existuje spousta informačních zdrojů, které vyjadřují definici volného času takového, jak jej známe dnes. Každá z nich se však liší jen v detailech a drobných věcech jeho vyjádření. Nejjednodušší a nejvýstižnější definice uvádějí ve svých publikacích třeba Pávková (2008), Hofbauer (2004), Vážanský (1993), ale také ji můžeme nalézt v publikaci *Tři cesty k pedagogice volného času* od Činčery, Kaplánka a Sýkory (2009). Ze všech zmíněných

zdrojů jsem se pokusil vyjmout to nejpodstatnější a shrnout význam pojmu do následujícího odstavce.

Volný čas je doba, kdy člověk činí svobodně a bez jakéhokoliv tlaku činnost, kterou si sám vybral. Je to doba, ve které člověk odvrací svou pozornost od povinností, jako třeba škola nebo zaměstnání. Pávková (2008) uvádí, že mezi aktivity volného času nepatří třeba spánek, jídlo, hygienická a zdravotní péče, ale dodává také, že tyto mohou být doprovázeny volnočasovými záležitostmi, či dokonce přetransformovány ve volnočasovou aktivitu. Jako příklad uvádí jídlo, kde požívání není bráno jako aktivita volného času, ale může to naprosto plynule přejít v takovou aktivitu, např. vaření či stolování.

Volný čas dnes

Zaměříme se nyní na téma funkce a role volného času v oblasti dětí, mladistvých a vlastně i dospělých. Především však, že moje práce je zaměřena hlavně na děti a mladistvé, tudíž o oblasti volného času dospělých toho bude zmíněno jen málo.

Jak už bylo řečeno, volný čas je zkrátka dobou, kdy člověk „zapomíná“ na povinnosti. Důvod, proč vzrostl zájem o volný čas, je ten, že se zkrátila pracovní doba, a tak měl člověk možnost si po škole, nebo práci dělat sobělibé činnosti.

Správné trávení volného času

Způsob využívání volného času je jedním z důležitých ukazatelů životního stylu. Je důležitou hodnotou, lidé mu však přisuzují různý význam.

Anna měla velmi pracovitě rodiče. Převzala od nich názor, že kvalitu člověka je nutno posuzovat podle toho, zda plní své povinnosti. Na pracovišti je považována za naprosto spolehlivou. Často jsou jí svěřovány mimořádné úkoly, které jí velmi vyčerpávají. Také v domácnosti se Anna snaží, aby vše bylo v naprostém pořádku. Mnohdy se jí to nedaří, zápasí s časem, pracuje do noci, je unavená. Anna zastává názor, že bavit se a odpočinout si člověk může jen tehdy, když splní všechny své povinnosti. Toho však téměř nikdy nedosáhne. Její přehnaný smysl pro povinnost je zdrojem konfliktů v rodině. Anna selhává jako manželka i matka, cítí se nespokojená a nepochopená.

Někdo se, jako Anna realizuje především v zaměstnání, pro jiné lidi jsou podstatnější a významnější životní náplní aktivity ve volném čase, osobní koníčky, nebo různá zábava. Pracovní povinnosti chápou jako nutné zlo, snaží se jich co nejrychleji a nejsnadněji zbavit

a pak se konečně věnovat svým zájmům. Vyhraněné zájmové činnosti se někdy stanou novým povoláním.

Františka už jako dítě přitahovala letadla. Chtěl se vyučit leteckým mechanikem, nepodařilo se mu to však. V šestnácti letech se stal členem aeroklubu a začal se věnovat sportovnímu létání. Tomuto svému koníčku věnoval téměř všechnen volný čas a mnoho finančních prostředků. Našel si časově a odborně nenáročné povolání, aby měl dost času pro své zájmy. Byl třikrát ženatý, jeho manželství se rozpadla proto, že rodině nevěnoval tolik času a peněz. V oblasti sportovního létání se však stal uznávaným odborníkem a časem zde získal i nové profesní uplatnění.

Je zřejmé, že v prvním ani druhém případě není stav optimální. Podceňování ani přeceňování volného času není správné. Bylo by ideální, kdyby člověk dokázal uvést do rovnováhy pracovní i jiné povinnosti a svůj volný čas. Obě tyto oblasti jsou v životě stejně významné a mají své místo (Pávková, 2002).

Nelze s přesností říci, jaký způsob trávení volného času je správný, ale existují podmínky, které by správné trávení volného času mělo splňovat alespoň okrajově. Nesprávným trávením volného času je například dospělými nekontrolované, dlouhodobé a neřízené posedávání u počítače nebo televize. V tomto případě je sice dítě určitým způsobem chráněno vůči špatným vlivům vnějšího okolí, jako je právě delikvence, nebo užívání návykových látek, ale není chráněno vůči špatnému vlivu přemíry neselektovaných a mnohdy zcela nevhodných, pro dítě nezpracovatelných informací z internetu a televize (Činčera aj., 2009; Pávková 2008; Vališová aj., 2007; Hofbauer 2004).

Člověk, který je schopen do svého volného času investovat určité a často nemalé prostředky, nemusí mít obavy, že by tyto přišly v niveč. Pokud totiž bylo investováno správně a také bylo s těmito vklady správně naloženo/nakládáno, tak si může být dotyčný zcela jist, že se mu vše v určité podobě vrátí. Řeč ale není jen o finančních investicích. Přesto, že jsou finance asi tou nejhlavnější investicí pro volný čas v dnešní době. Investicí mám na mysli, na kolik jsme schopni se volnočasovým aktivitám věnovat, podporovat v činnostech své děti, motivovat je k této činnosti a tak dále. Vzhledem k tomu, že se z volného času stal praktický průmysl a továrna na zisk, je potřeba dobře promyslet, jak správně investovat, do čeho investovat a jak jej podporovat, tak aby dostál svých cílů.

Je potřeba si uvědomit, že v dnešní době je velmi důležité včasné podchycení volného času dětí. Doba je prakticky rozdělena na dvě části, prožívání nebo přežívání. Buďto bude moje

dítě prožívat svůj volný čas, nebo bude přežívat svůj volný čas, což nepovede k ničemu dobrému a přínosnému. Rodič svým přístupem staví dítě na rozcestí. Rodina je základní stavební kámen pro život potomků. Denně na ně působí zejména aktuální stav a klima v rodině, prvním sociálním prostředí jejich drtivé většiny (Hofbauer, 2002).

Další sféra ovlivňující správné trávení volného času je činnost sama. Na utváření životního stylu, tedy i na způsobu hospodaření s volným časem se velmi významně podílí rodina (Pávková, 2002). Záleží na výběru činnosti a v tom musí znovu rodina podpořit, ale i zčásti nasměrovat jedince. Jakmile je na jedinci poznat, že jej vybraná činnost baví, naplňuje a psychicky osvěžuje, je to známka toho, že udělal správné rozhodnutí. Zde se samozřejmě naskytuje možnost polemizovat o činnosti, ale v tomto odstavci je v potaz brán pouze konstruktivně trávený volný čas.

Místo, kde se nabízí celá škála konstruktivních a přínosných činností je škola. Škola je tradiční organizér volného času. Její výhodou je, že si v rámci svojí funkce podporuje a utváří volnočasové aktivity (kroužky) sama. Svým členům může nabídnout prostory a prostředky, ať už finanční, nebo personální, pro organizování

U dospělých jedinců může být správné trávení volného času přínosem pro jejich všeobecný přehled, zlepšení mezilidských vztahů či jejich rekvalifikace. Správně odpočínutý člověk poté podává lepší pracovní výkon a lépe zvládá i mezilidské vztahy (Pávková, 2008; Hofbauer 2004).

4 Skauting

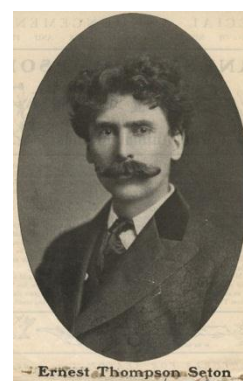
4.1 Okénko do historie

Když se zaměříme na zdroje a předchůdce skautingu, jako takového, je třeba zmínit několik postav, které se v dějinách věnovaly problému výchovy mladých lidí, nebo prosazovali vztah k přírodě. Zpravidla se na seznam dostane asi nejznámější osobnost, spojovaná s touto tematikou – J.J.Rousseau, dále pak třeba J.A.Komenský nebo třeba skladatel Carl Orff. Tento pohled na kořeny není přesně ta cesta, kterou se ve své práci chci vydat. Chceme-li nalézt skutečné kořeny skautingu, ideje, tradice a základy musíme proniknout do podstaty samotného skautingu. Když rozřízneme pomyslné jádro prapůvodní myšlenky, která stála za zrodem toho všeho, vyvstanou nám na povrch dva póly, dva zdroje.

Západokřesťanská myšlenková a hodnotová tradice. I přesto, že se skauting označuje jako nezávislé a nestranné hnutí, tak rozhodně nejde přehlédnout, že jeho myšlenková a hodnotová výbava je ryze křesťanská. Hodnoty jako uznání lidské svobody, důstojnosti, mravní řád, individuální odpovědnost, nezištná pomoc druhým, to je to, co tato tradice světu přináší a je dokonale obtisknutá do osnov skautingu.

Zdrojem druhým, je klasické tradiční pojetí výchovy, jako cíleného rozvoje přirozených schopností člověka. Skautské pojetí výchovy stojí do značné míry proti představě například samotného Rousseaua, že lidská přirozenost a mravní řád jsou v rozporu, že etické normy vycházejí hlavně z potřeby stanovit hranice přirozenému lidskému egoismu.

V roce 1902 zakládá zálesák, znalec přírody, spisovatel a kreslíř, Ernest Thompson Seton hnutí „Woodcraft Indians“ (Indiáni lesní moudrosti). Tato organizace, nejen pro chlapce, byla postavena na ideálu života v přírodě. Inspirace americkými indiány byla a je více než zřejmá. Seton vypracoval symboliku rituálů a výchovný program v duchu lesní moudrosti. Základní rysy a ideje celého hnutí popsal Seton ve dvou svých

Obr. 1 E. T. Seton

knihách – *Svítek březové kůry* a *Kniha lesní moudrosti*. E.T.Seton je proto považován za přímého předchůdce skautingu, nebo dokonce za jednoho ze zakladatelů. Byl bezprostředním inspirátorem pro Roberta Baden-Powella a v USA dokonce Woodcraft na přechodnou dobu se skautingem splýnul v jedno. Nakonec se však zase trhnul na samostatnou

kolej, ikdyž se skautingem zůstal velmi blízko spřízněn. Od skautingu se Woodcraft liší důraznějším a bližším vztahem k životu v přírodě a tradicí přírodních národů (Indiáni). Na druhé straně se pak liší jistou absencí formálních prvků, jako jsou kroje, smíšené oddíly, ať už věkově, nebo generově.

Jako okamžik vzniku skautingu jako takového se považuje rok 1907, kdy Sir **Robert Baden-Powell**, britský generál, podnikl se zhruba 20 chlapci pokusný skautský tábor na ostrově Brownsea. Jelikož se setkal s velkým úspěchem, pokračoval v projektu a během jara roku 1908 vydal knihu *Scouting for boys*, ve které, jak už název napovídá, BP nabízel a představoval skautský program chlapcům. V roce 1909 svolal celonárodní sejití skautů, aby zjistil, jaký měla jeho kniha úspěch a ohlas. Reagovalo více, než 10 000 chlapců a k Baden-Powellově ohromení i několik skupin dívek. O rok později už bylo prvních skautek na 6000, čímž byl Baden-Powell prakticky donucen na danou situaci reagovat. Načrtl tedy zhruba program pro skautské hnutí dívek a předal ho svoji sestře, s pověřením, aby se dívčí organizace ujala. Jmenoval ji předsedkyní výboru sesterského hnutí – „Girls Guides Association“. To vše se stalo roku 1910 a tentýž rok také Baden-Powell definitivně opustil armádu, aby se mohl plně věnovat pouze skautingu. Tou dobou už bylo skautů více, než 100 000 a Skaut (WOSM)* byla nejdůležitější mládežnická organizace v Británii.

*World Organization of the Scout Movement – Světová organizace skautského hnutí

1911 – Antonín Benjamín Svojsík, středoškolský profesor odjíždí do Británie a Skandinávie, aby viděl skauting na vlastní oči. Po návratu překládá do češtiny *Scouting for boys* a zakládá pokusný skautský oddíl

1912 – A. B. Svojsík poprvé se svým oddílem táboří ve Vorlovských lesích pod hradem Lipnice

1914 – A. B. Svojsík zakládá spolek Junák. Slovo junák je vybráno jako slovenský ekvivalent slova scout

1915 – Vlasta Štěpánová - Koseová zakládá dívčí odbor Junáka

1915 – britští skautští vůdci odcházejí do armády a na jejich místo nastupují ženy, což bylo v té době opravdu nevídané

1918 – ihned po vzniku nového státu (Československa) se skauti dávají do služeb nového státu

1920 – první skautské Jamboree, velké setkání skautů na národní, či mezinárodní úrovni

- 1922 – založena Mezinárodní skautská kancelář (předchůdce WOSM), Československo je jedním, ze zakládajících členů
- 1928 – vzniká mezinárodní organizace dívčího skautingu WAGGGS – World Association Girl Guides and Girl Scouts
- 1929 – R. Baden-Powell je povýšen do šlechtického stavu – Lord Robert Baden - Powell of Gilwell
- 1940 – němečtí okupanti zakazují skauting v českých zemích
- 1940-45 – funguje tzv. zpravodajská brigáda, jediná odbojová organizace na našem území, kterou se nacistům nepodařilo rozbít
- 1945 – první obnovení skautingu u nás, následuje masivní nárůst členů, až 260 000
- 1950 – další zákaz skautingu u nás, tentokrát komunistickou diktaturou
- 1962 – poslední politická poprava – skaut Vladivoj Tomek
- 1968 – druhá obnova československého skautingu – Pražské jaro
- 1969 – 18. července pozdravil americký skaut Neil Armstrong skauty a skautky z paluby Apolla 11, a tři dny na to byl prvním člověkem na měsíci
- 1970 – jako důsledek normalizace přichází třetí zákaz skautingu
- 1989 – Skaut potřetí obnoven
- 2010 – skauting není pouze v šesti zemích světa – na Kubě, v Laosu, Severní Korei, Barmě, Číně a Andoře. Na světě je cca 40 000 registrovaných skautů. V ČR má skaut 46 tisíc členů ve 2 131 oddílech, přes 23 tisíc dětí se účastní letních táborů a Skaut podporuje 7 tisíc dobrovolníků.

5 Struktura organizace Junák

Tato kapitola nám přiblíží strukturu organizace. Podíváme se na jednotlivé sféry Junáka a přiblížíme si pomocí autentických citací dětí základní zaměření aktivit podle toho, v jakém vývojovém stádiu a v jaké věkové kategorii se dítě nachází.

5.1 Věkové rozdělení

Nejmladší děti se učí samostatnosti v jednoduchých každodenních činnostech, pomáhají s vařením a jednoduchou základní prací, která provázela lidstvo od samého počátku. Dnes si mnohé městské děti nemají možnost vyzkoušet tyto činnosti a v oddíle se tomu naučí. Starší děti se učí mnoha souvislostem jednotlivých činností a také rozvoji charakteru a hodnotových preferencí. Rozvoj osobnosti směrem k ochotě spolupracovat, vytrvalosti, čestnosti, vstřícnosti jsou obsaženy v působení na všechny věkové kategorie dětí ve všech oddílech Junáka.

5-7 let – předškoláci, nejmladší členové

„Vyrábíme masky, učíme se vařit, řezáme už, naučili sme se už řezat dříví.“

Marek, 8 let

8-10 – vlčata/světlušky

„Třeba já, když žiju v paneláku, tak nemam tolik přístup k té přírodě, nemůžu si prostě jít ven na zahradu, tam si zaběhat, něco si zahrát a jít zase domu navečer.“

Matěj, 10 let

11-14 – skauti/skautky

„Ve skautu se všichni naučí samostatnosti, to je hlavní. No a pak takový ty menší věci, jako šít, rozdělávat oheň, vařit a taky různé hry, až třeba budou dospělý, tak se jim to bude určitě hodit. Děti se tady naučí víc věcí, osamostatní se tady.“

Katka, 14 let

15 a více – roveři/rangeři

„Na skautu se mi líbí, že vlastně není jenom pro skauty. Když jsme vyrazili na tábor, nebo na výpravu do muzea, tak se mnou jeli moji kmoši, kteří nejsou skauti a úplně mezi nás zapadli.“

Katka, 20 let

18 a více – dobrovolníci

„Na skautingu mě nejvíc baví, když vidím, jak pode mnou rostou ty lidi, no. Jak se z nich stávají úplně jiný osobnosti, než byly na začátku a na konci je to nějaká, aspoň napůl hotová osoba... Mam z toho ten dobrej pocit no. Takovej naplňující.“

David, 20 let

5.2 Oddíly

Skautingu se po celé ČR věnuje více, než 46 tisíc lidí, ve 2 107 oddílech. (podle výroční zprávy z r. 2012)

Oddíl je základní jednotkou, kterou tvoří zpravidla 15 – 30 dětí a skupina vedoucích. Posláním činnosti oddílů je podporovat rozvoj osobnosti dětí a mladých lidí.

V oddílech se převádí skautský program do praxe. Program se během roku uskutečňuje na schůzkách v klubovně, na hřišti či v okolí. O víkendech vyrazí oddíly na výpravy a vícedenní akce v přírodě. V létě pak činnost oddílu završí **tábor**, ten je většinou stanový a trvá cca 2 týdny.

Nejstarším skautským oddílem je Pražská Dvojka. Pracuje nepřetržitě již téměř 90 let. Vznikla v roce 1913. Dvojku vedl 60 let spisovatel Jaroslav Foglar – Jestřáb.

Praha – 63 oddílů

Olomouc – 15 oddílů

Brno – 24 oddílů

Plzeň – 12 oddílů

Ostrava – 22 oddílů

Liberec – 7 oddílů

V Liberci se mohou potkat skauti ze sedmi různých oddílů. Rodiče mohou svoje děti svěřit vedoucím oddílů

Mustang

Ještěd

Flotila – vodáci

22. roverský kmen

Žabičky

Sto

Netopýři

5.3 Vedení Junáka

Starosta – stojí v čele výkonné rady Junáka. Starosta je předseda skautské „vlády“ a statutární orgán Junáka, který má pravomoc uzavírat jménem Junáka smlouvy a jiné právní úkony.

Místostarosta – v plném rozsahu zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti.

Náčelní a náčelník – Náčelnictvo je skautský parlament, sbor zastupitelů, který určuje směr, kterým se Junák bude ubírat v budoucnu. Má pravomoc jmenovat, nebo odvolat starostu. V jeho čele stojí náčelník (zastupitel skautů) a náčelní (zastupitel skautek).

Místonáčelní a místonáčelník – představitel/ka náčelnictva, který/á má legislativní pravomoc a také pravomoc jmenovat starostu.

Starosta Junáka – Ing. Josef Výprachtický

Narodil se (1966) a stále žije v Praze. Vystudoval Fakultu elektrotechnickou ČVUT. Práci v Junáku se profesionálně věnuje od roku 1998, od roku 2007 jako starosta Junáka. Založil a vedl skautský oddíl a roverský kmen, které pracují dodnes. Jako dobrovolník se dlouhodobě podílí na přípravách a realizaci Mikulášského víkendu, kterého se každoročně účastní dospívající mladí lidé z celé republiky, a roverského lesního kurzu Svatoplukovy pruty. Ve volném čase se věnuje aktivně hudbě a sportu, zejména cyklistice a volejbalu.

„Skauting mi přinesl velkou spoustu zážitků. Nezapomenutelné jsou pro mne toulání přírodou a hry s naším oddílem a poté s roverským kmenem. Ať na expedicích či akcích, které jsme si sami připravovali. Jeden z nejsilnějších zážitků se mi pojí s čekáním na východ slunce v Krkonoších na roverském kurzu FONS, kde jako by se zastavil čas a všichni jsme měli chvíli klidu na zamyšlení (což je v dnešní uspěchané době téměř zázrak). Skauting mi toho dal hodně a já bych rád nabídl totéž dalším mladým lidem. Když se setkávám s lidmi, kteří skautingem prošli od mala, vidím jací jsou a co všechno dokáží, jen se upevňuje má jistota, že to, co děláme, má smysl.“

Náčelní – Michala K. Rocmanová

„Když mi bylo čtrnáct, objevila jsem za výlohou novinového stánku nulté číslo Junáka. Vyškemrla jsem si od mamky dvě koruny, časopis zhlitla do posledního písmenka, a protože právě začínaly prázdniny, nadchla jsem i pár kamarádek. Společně jsme pak vyzkoušely všechny návody a náměty... O deset let později jsem založila vlastní oddíl, který jsem vedla 13 let a který se po obnově skautingu rozrostl ve středisko.“

Skauting mi dal spoustu přátel, mnohá setkání s moudrými lidmi, úžasné chvíle u ohně, při východech či západech slunce v horách... Je to pro mne zdroj optimismu i víry v lepší svět.“

Náčelník – Marek Baláš

„Skauting mi dal hodně. Přivedl mě na místa, kam bych se nikdy nepodíval, obklopil mě lidmi, které bych sám nikdy nenašel, naučil mě věcem, které jsou v tomto světě téměř zapomenuty. Dal mi poznat, že existuje nezištné kamarádství a že je spousta lidí, kteří nehledí jen na svoje bytí, ale především na to, aby svět kolem nich byl alespoň o trochu lepší.“

5.4 Principy programu skautu

Skautská výchovná metoda je ucelený systém, který se snaží vést mladého člověka na cestě jeho osobního růstu. Mezi hlavní prostředky patří:

- Respektování mravních hodnot
- Týmová práce v malých skupinách
- Sebevýchova
- Motivace dětí pomocí příběhů
- Pobyt v přírodě
- Programy vedoucí k seberozvoji
- Průvodcovská role dospělých
- Služba společnosti
- Prostředí pro nové kamarádské vazby

Obr. 2 Náčrt skauta v kroji

Děti se učí týmové práci. Základním prostředkem ve skautské výchovné metodě je družinový systém. Pěti-až sedmičlenné skupiny, kooperují v týmu a společně připravují program. Družinu vede starší a zkušenější skaut/skautka. Učí se odpovědnosti za druhé a podílejí se na vedení svých vrstevníků. Tím se stávají spolehlivějšími, získávají samostatnost, sebedůvěru a schopnost spolupracovat.

Skautské hnutí jako takové je založeno na třech základních principech, které se promítají do skautského slibu i zákona. Udávají směr celému skautskému hnutí.

- Odpovědnost za sebe a svůj rozvoj
- Spolupráce, pochopení a odpovědnost vůči druhým lidem i životnímu prostředí
- Hledání duchovních hodnot, které člověka přesahují

5.5 Symbolika

Symbolika je něco, co ke skautingu jako takovému neodmyslitelně patří. V této kapitole se budeme zabývat symbolikou Junáka, která se vyvíjela společně s celou organizací po desítky let.

Zákon

Typickým prvkem skautské výchovy je zákon.

Je důležité zmínit, že na světě je několik kontinentů a prakticky každý stát má své originální znění skautského zákona. V těch zásadních prvcích a jádru věci se ale v ničem neliší.

Znění českého skautského zákona

- skaut je pravdomluvný
- skaut je věrný a oddaný
- skaut je prospěšný a pomáhá jiným
- skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta
- skaut je zdvořilý
- skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských
- skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců
- skaut je veselý a veselí mysli
- skaut je hospodárný
- skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích

Znak

Původním znakem chlapeckého skautského hnutí, navrženým Baden – Powellem je přepásaná heraldická lilie („fleur de lis“), symbol s dávnou tradicí a bohatým významem.

**Obr. 3 První skautská lilie
navržená Baden – Powellem**

Obr. 4 Heraldická lilie

**Obr. 5 JUNÁK – svaz skautů a
skautek**

Lilie je především symbolem čistoty - v myšlení, slovech a skutečích, což je obsah desátého bodu původního znění skautského zákona. Lilie je však zároveň symbolem správného směru: na kompasových růžicích a starých mapách se pomocí lilie označoval severní směr; lilie se zde vyvinula z ozdobného písmene T (z italského výrazu pro sever "Tramontana" - "Přes hory", tj. přes Alpy). Symbolicky se vykládají i tři liliové listy, a to jako symbol tří bodů (původního) slibu. Z obecné skautské lilie, která se kreslí většinou zlatá na zeleném poli, pak vychází nesčetný počet znaků různých skautských organizací.

Skautský slib

Skautský slib je jednou ze základních charakteristik skautingu; jeho složením se člověk skautem stává, a v jeho znění jsou vyjádřeny základní ideje skautingu: principy povinnosti k Bohu, sobě samému a bližním.

Znění původního Baden – Powellova slibu

Slibuji na svoji čest, jak dovedu nejlépe:

- 1. Plnit své povinnosti k Bohu a ke králi.*
- 2. Pomáhat druhým v každé době.*
- 3. Zachovávat skautský zákon.*

Znění JUNÁKA

Slibuji na svoji čest, jak dovedu nejlépe:

- 1. sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,*
- 2. plnit povinnosti vlastní a zachovávat skautské zákony,*
- 3. duší i tělem být připraven pomáhat vlasti a bližním.*

Dobrovolná doložka:

K tomu mi pomáhej Bůh!

6 Pathfinder

6.1 Okénko do historie

Mezi lety 1879 – 1907 mnoho amerických církevních společenství a škol (v rámci CASD) experimentovalo se skupinkami mladších lidí a mládeže. Odpovědí na tyto první výhonky zájmu o službu mladým bylo ustanovení oddělení mládeže generální konferencí v roce 1907 se starším M. E. Kernem, jako prvním vedoucím a Matildou Erickson, která se stala jeho zástupkyní.

V průběhu tohoto roku se setkali představitelé kostelů a sborů v Mount Vernonu v Ohio. Studovali program a pojmenovali novou mládežnickou organizaci – „Misijní dobrovolníci adventistů sedmého dne“. Spolky Misijních dobrovolníků pro starší mládež byly vcelku populární. Ne setkání v Coloradu roku 1909 odhlasovali tito stejní vedoucí a představitelé program pro mladší děti v rozmezí 10-15 let věku. Tím byly založeny Juniorské spolky misijních dobrovolníků ve sborech a školách. Byl přijat a schválen cíl – „Adventní poselství této generaci na celém světě“ a motto „Láska Kristova váže nás“. Každý člen také sliboval, že „Milujíc Ježíše, slibuji aktivně se podílet ve společenství mladých misijních dobrovolníků, dělat vše, co mohu pro pomoc druhým a dokončit práci evangelia na celém světě“.

V roce 1911 Charles Boyd založil několik chlapeckých klubů, jako *Takoma Indians* a *Woodland clan* ve státě Maryland a *Boys Pal* v Lincolnu v Nebrasce, zformovaný Miltonem Robinsonem. V roce 1919 v Nashvillu v Tennessee zorganizoval Arthur W. Spalding misi „Skauti“ pro své vlastní děti a děti ze sousedství. Spalding byl velmi vynalézavý a napsal také slib a zákon, které se později staly základem pro současný slib Pathfinderu. Postupně byly zavedeny stupně zdatnosti a odborky podle lorda Baden-Powella. Pořádaly se letní tábory, přičemž nejstarší dochovaná zmínka o táboře je z Austrálie roku 1925. Na jednom takové táboře vypráví host u večerních táboráků příběhy. Příběh o Johnu Frostovi z dob osidlování amerického západu děti přímo nadchl. Na jeho počest bylo toto tábořiště pojmenováno Pathfinder camp. Jak se zde v průběhu času pořádaly další tábory, dostávalo se toto slovo do povědomí dětí i vedoucích. Klub Pathfinder tak stanul na své startovní čáře.

Začátkem roku 1930 se skautský vedoucí J. McKim rozhodl, že udělá pro děti ze sboru v Santa Anně, jehož byl členem, něco speciálního. Vedl ve městě skautský oddíl, ale cítil, že sbor potřebuje svůj vlastní klub, kam by děti z církve mohly docházet. Něco ve skautském

duchu, ale s ještě větším důrazem na duchovní výchovu. S jednou sestrou (v rámci církve), která se ujala děvčat, takový oddíl skutečně založili. Vzhledem k tomu, že slovo pathfinder mělo mezi mládeží a dětmi té oblasti již svůj zvuk a váhu, pojmenovali svůj oddíl Pathfinder Club. Činnost oddílu se začala velmi slibně rozvíjet. Někteří starší členové sboru se však začali domnívat, že činnost je málo duchovní a zanáší do sboru a církve nekřesťanské postoje. Postavili se do velmi silné a striktní opozice vůči této práci. Náplň práce byla velmi podobná té dnešní. Hry, rozvíjení zručnosti, poznávání přírody, cyklistika, vícedenní výpravy. Výbor sboru se však postavil proti klubu a vyzval McKima k jeho okamžitému rozpuštění, jinak on i jeho spolupracovníci budou dáni do církevní kázně. Tento přístup znamenal pohřbení jakéhokoliv podobného klubu v rámci církve, až do konce 2. světové války.

Právě ze sboru v Santa Anně pocházel John Hancock. Chvilé prožité s kamarády v oddíle se natrvalo zapsaly do jeho paměti. Když byl povolán do služebnosti vedoucího oddělení mládeže v jihovýchodní Kalifornii, okamžitě se pustil do díla. Vodítkem mu byla vlastní zkušenost a základem mu byl osvědčený skautský systém výchovy. Za vzor zvolil odvážného pathfindera, tedy průzkumníka, zvěda, který jde o krok před ostatními a hledá stezku v pustině. Výchovným prostředím je pro něj malý kolektiv vrstevníků, příroda a myšlenky Bible. Cílem práce je harmonický rozvoj schopností tělesných, duševních i duchovních, jak to vyjádřil v navrženém znaku, rovnostranném trojúhelníku.

Od roku 1949 je tu Klub Pathfinder, který je odpovědí adventistů na potřeby a touhy dětí a mladých lidí v rozličných částech světa. Je tu způsob, jakým chceme dětem předat dětem obsah své víry jazykem, kterému rozumějí. Hrou!

V době, kdy se rozvíjí ve světě program Klubu Pathfinder, vítězí u nás ve volbách komunisté a sotva skončenou diktaturu nacionálního socialismu střídá diktatura proletariátu. O systematické práci s dětmi mimo režimem ovládané organizace nemůže být ani řeč. Církev adventistů sedmého dne se, pro své americké kořeny, ocitá dokonce mimo zákon. Agenti STB ale přicházejí na to, že lidi shromážděné v kostele pohlídají snadněji, než malé skupinky tajně se scházející po rodinách. Veřejná činnost je tedy po několika letech obnovena. Této příležitosti se chopí bratr Ohánka, působící na severní Moravě. On sám prožil své mládí mezi skauty a chtěl jedinečné okamžiky skautského života zprostředkovat dětem z adventistického prostředí. Na konci 50. let pořádá letní tábory navzdory všem rizikům. S uvolňováním politického napětí v 60. letech dochází i k pokusu o činnost adventistického skauta, tzv. Stezku písmáků. Vydávají se publikace pro děti, příručky pro vedoucí, zakládají se oddíly. Srpen 1968 za tím učinil drsnou tečku. To co prožijete, vám však z hlavy nevymaže ani 5

„bratrských“ armád. Účastníci táborů bratra Oháňky sami v dospělém věku pořádají akce pro děti pod nejrůznějším krytím. V roce 1990 vstupuje bratr Šlosárek (Jerry) okamžitě do jednání s obnoveným Junákem. Vznikají oddíly adventistických skautů. Vyvstává však otázka, jak spolupracovat, když mnoho vedoucích na úrovni oddílů a středisek nemá pochopení pro jejich odlišnou životosprávu a duchovní život. Čtyřicet let ateismu vepsalo těžce smyvatelnou stopu do přemýšlení mnoha lidí. A naopak, mnoha členům církve připadá tato činnost málo duchovní a do církve vnášející nekřesťanské postoje... (Neznáme to již odněkud?). Čtyřicet let uzavřeného života církve vytvořilo z některých sborů těžce přístupné ghetto. Cesta vpřed se rýsuje v možnosti připojit se k celosvětové organizaci Pathfinder Club. Tak se v roce 1994 rozhodli „otcové zakladatelé“ (bratři Šlosárek (Jerry), Jonczy, Kašlík (Havran)) zaregistrovat na ministerstvu vnitra občanské sdružení Klub Pathfinder.

6.2 Struktura

<i>organizační složka o.s. KP</i>		<i>vedení příslušné organizační složky</i>	
Klub Pathfinder - KP (jako celek - v ČR)		Výkonná rada KP - VR KP v čele s předsedou sdružení	
České sdružení - ČS KP	Moravskoslezské sdružení - MSS KP	výbor ČS KP v čele s vedoucím	výbor MSS KP v čele s vedoucím
- rozděleno na 5 oblastí : Divoký západ - DZ Jižní kříž - JK Severní hvězda - SH Východní vítr - VV Zlatý střed - ZS	- rozděleno na 7 oblastí : Brno - BR Frýdek-Místek - FM (Horská bouře) Jihlava - JIH Olomouc - OL Ostrava - OV Třinec - TR Zlín - ZL	- každou oblast vede vedoucí oblasti	
V každé oblasti pak pracují samostatné oddíly		Každý oddíl vede vedoucí oddílu	

Tab. 1 Personální struktura klubu Pathfinder

Předseda sdružení

David Čančík – statutární zástupce

Výkonná rada KP

David Čančík

Šlosárek Jaroslav (MSS)

Buchtel Roman (ČS)

Jureček Lukáš (MSS)

Bušta Karel (ČS)

Olszar Daniel (MSS)

Hellebrandová Kateřina (ČS)

Pathfinder zdaleka není tak početný jako skaut. Po celé ČR je v Pathfinderu zaregistrováno 1510 členů ve 152 oddílech.

6.3 Oddíly

Oddíl je základním prvkem Klubu Pathfinder. Tvoří jej děti, rádci a dospělí vedoucí a může mít od několika členů až po desítky. Velké oddíly se pak často dělí na družiny podle věku. Obsah činnosti je určován zájmovým nebo profesním zaměřením oddílového vedoucího a také zájmy členů. Nosným programem může být život v přírodě, modelářství, hudba, počítačový kroužek a podobně. Všechny oddíly však mají společné jádro, které je definováno v programu „Stupně rozvoje pathfindera“ nebo v programu „Kolibřík“. Tato činnost v klubovně je samozřejmě doplňována pestrou řadou jiných aktivit, výprav a výletů za poznáním. V roce 2012 bylo zrealizováno přibližně 2800 oddílových schůzek.

Liberecký oddíl – Lvíčata

Oddíl byl založen roku 1997 pod vedením Petra Bujoka, vedoucího oblasti Severní Hvězda. Do letošního roku se u oddílu prostřídalo celkem 5 vedoucích a oddílem prošlo přes 40 členů. Nynější aktivita je velmi nízká, až nulová. V určitém okamžiku přestal příliv dětí ze sboru v Liberci a tím pádem i jejich kamarádů ze škol a kroužků. Do budoucna má oddíl velký příslib členů, protože v rámci sboru zde vyrůstá početná generace nových Pathfinderů.

6.4 Akce oblastí, sdružení a celorepublikové

Jednotlivé oddíly pak spojují své síly a spolupracují v rámci oblastí. Nejčastějším výsledkem takové spolupráce jsou oblastní víkendová setkání. Tyto aktivity jsou vždy tematicky zaměřené, často věnované konkrétní věkové skupině. Snaží se být onou třešničkou na dortu, inspirací, motivací jednotlivých družin. Víkendovky také zvyšují rozhled a sociální kontakty dětí a mládeže, přispívají k rozvoji osobnostních kvalit jednotlivců. Zmíněná setkání jsou zaměřena také na neorganizované děti a mládež. Tento typ aktivit je pak doplněn o setkání celorepubliková, která již mají dlouholetou tradici. Robinzonáda – zaměřená na život v přírodě, Vločička – zimní sporty a radovánky, Múzička – hudebně dramatická soutěž a jiné další akce. Na této platformě bylo v roce 2012 zrealizováno 44 oblastních akcí dětí a 21 akcí mládeže. Vedle toho bylo uspořádáno 21 akcí na úrovni sdružení, nebo celého státu.

Vyvrcholením celoroční práce s dětmi a mládeží je letní tábor. Jedná se o ideální prostor pro intenzivní působení a výchovu. Zároveň je tábor nejlepším místem pro upevnění vzájemných vztahů. V období letních prázdnin 2012 bylo zrealizováno a zorganizováno na 23 táborů pro děti organizované v tomto o.s., ale také pro jejich kamarády, spolužáky a jiné zájemce. Kromě toho byl uspořádán týdenní kongres mládeže.

Kromě letních táborů se v době prázdninových měsíců nepravidelně koná také celorepublikové, nebo evropské camporee pro děti. Camporee je prakticky stejné jako skautské jamboree, mladí pathfindéři z republiky, evropy nebo i divize se sjedou na jedno místo, kde společně tráví čas. Dá se mluvit o soustředění oddílů s kulturním, sportovním a vzdělávacím programem.

Přehled akcí Klubu Pathfinder v roce 2012

Akce	Oblast	Místo	Počet dní	Počet účastníků	Poznámka
Liberecká vločička	ČS	Liberec	3	70	
Robinsonáda	ČS	Hrádek nad Nisou	3	215	
Múzička	ČS	Praha - Kobylisy	2	205	
Rychlá kola	JK	Č. Budějovice	2	30	
Eskymák	SH	Jablonec nad Nisou	3	30	
Sněženka	VV	Chotěboř	3	40	
Karlovarská pečeť	DZ	Karlovy Vary	3	30	
Karneval	SH		3	20	
12 klíčů	ZS	Beroun	3	35	
Jarní nádech	JK	Jindřichův Hradec	3	35	
Volným pádem	VV	Česká Třebová	2	15	
Klokani kapsa	JK	Příbram	1	50	
Kuličkyáda	SH	Mladá Boleslav	2	40	
Bobří desetiboj	SH	Česká Lípa	3	25	
Drakyáda	JK	Plzeň	1	25	
Retro	VV	Chotěboř	3	35	
Rychlá kola	DZ	Plzeň	2	30	
Groš	JK	Příbram	3	35	
Vybíjená	SH	Liberec	2	40	
Silvestr	JK	Strakonice	4	15	
Anděl	Mládež	Praha	3	150	
Krkonošské břevno	Mládež	Trutnov	2	40	
Horký tabubrambor	Mládež	Litoměřice	3	40	
Outdoorový víkend	Mládež	Liberec	3	20	
Demo víkend UP!	Mládež	Dlouhý	3	15	
Motosněžení	Mládež	Liberec	3	50	
Deskovky	Mládež	Ústí nad Labem	2	30	
Země Živitelka	Mládež	České Budějovice	3	150	

7 Vzdělávání

7.1 SRP (Stupně Rozvoje Pathfinderera)

7.1.1 Cíle:

- 1) Výchova k samostatnosti a odpovědnosti. Posilujeme sebedůvěru skrze získané znalosti a dovednosti.
- 2) Vytváříme pozitivní vztah k okolí (okolím chápeme nejbližší sociální vazby, tedy rodinu, přátele, sousedy, tedy církevní společenství). Zasazuje člověka do životního prostředí.
- 3) Orientace v současném světě. Podporujeme odhodlání hledat moudrá rozhodnutí.

Základem pro úspěšné naplnění cíle je:

- Osobní vztah mezi vedoucím a dítětem, spolupráce rodičů a církevního společenství.
- Znat děti ve svém oddíle, jejich zázemí, limity, potřeby. Nejde o vysvědčení, či lustrace, ale o zájem o dítě, o jeho radosti a trápení.
- Snaha o individuální přístup k dítěti. Každý má své hranice jinde. Vedoucí podporuje snahu posouvat se neustále o krok dál a výš, a to poctivou cestou. Více, než hodnocení podle tabulkových výkonů doporučujeme a podporujeme osobní rozvoj.

7.1.2 Preambule ke stupňům rozvoje pathfindera

- 1) Úkolem KP je inspirovat děti k vybudování kvalitního hodnotového žebříčku křesťanskými vzory (vůdci)
- 2) Smyslem SRPu je výchova k samostatnosti, vztahu k okolí a orientaci v životě
- 3) Důraz je kladen na osobní přístup vedoucího k dítěti
- 4) Důležitým předpokladem jsou osobní kvality vedoucího jak teoretické, tak praktické
- 5) Neminout se pravého cíle SRPu může jen vůdce – živý křesťan
- 6) SRP si neklade za cíl vyučovat věrouku

Pathfinder je výchovná metoda, kde základním komunikačním jazykem pro kontakt s dětmi a mladými lidmi jsou hry, všestranné aktivity a osobní zkušenost. Náplň činnosti pro věkovou skupinu 10-15 let je SRP. Tento předpokládá individuální zaměření oddílu, dané zájmy jeho členů a odbornost vedoucích. SRP pak definuje společné jádro sjednocující všechny oddíly KP této věkové kategorie.

7.2 Tabulka SRPu

	I. <u>Svišť (10/11 let)</u>	II. <u>Rys (11/12 let)</u>	III. <u>Puma (12/13 let)</u>
JÁ	1.1 – samostatně se sbalit na 1 denní výpravu (umět se na ní o sebe postarat) 1.2 – základy čtení z mapy 1.3 – zodpovědná příprava 1.4 – čtení knih 1.5 Historie mého oddílu	1.1 – stanování v přírodě 1.2 – čtení z mapy, buzola, GPS (dostat se z bodu A do bodu B) 1.3 – zodpovědná příprava II. 1.4 – čtení knih 1.5 – připraví část programu schůzky 1.6 – založí si list osobní výzvy 1.7 – historie KP	1.1 – bivak v přírodě 1.2 – vysvětlení základů čtení z mapy kamarádovi 1.3 – zodpovědná příprava III 1.4 – dovednost vyprávět o přečtené knize, prezentace na PC 1.5 – dovednost vyprávět o navštívené kulturní akci 1.6 – vedení diskuze o shlédnutém filmu 1.7 – příprava části programu na víkendovou akci 1.8 – v dosud získaných odborkách dosáhne vyššího stupně 1.9 – historie reformace
TY	2.1 – založit si deník 2.2 – ví jak a proč třídit	2.1 – pokračování v deníku	2.1 – účast v tematických diskuzích na webu KP,

	<p>odpad</p> <p>2.3 – účast na schůzkách 70% za rok</p> <p>2.4 – přivolání první pomoci</p> <p>2.5 – účast na alespoň jedné aktivitě pro své okolí (úklid parku, nákup starým lidem, atd)</p> <p>2.6 – zásady komunikace v rodině</p> <p>2.7 – příběhy tohoto světa</p>	<p>2.2 – ochrana přírody</p> <p>2.3 – účast na schůzkách aspoň 71% za rok</p> <p>2.4 – umí poskytnout laickou první pomoc</p> <p>2.5 – zúčastní se alespoň 2 aktivit ve službě potřebným (projekt ADRY, KK, atd.)</p> <p>2.6 – komunikace mimo rodinu</p> <p>2.7 – příběhy a symboly svého regionu a státu</p>	<p>zpracování tématu do oddílové kroniky</p> <p>2.2 – podílí se na přípravě projektu na ochranu přírody</p> <p>2.3 – účast na schůzkách alespoň 72% za rok</p> <p>2.4 – zná zásady zdravého životního stylu</p> <p>2.5 – podílí se na preventivní akci pro děti</p> <p>2.6 – principy demokracie v kolektivu (diskuze)</p> <p>2.7 – spoluzodpovědnost za činnost v oddíle</p>
ON (Bůh)	<p>3.1 – naučí se zákon KP a hymnu</p> <p>3.2 Naučí se význam loga KP</p> <p>3.3 Základní orientace v bibli</p>	<p>3.1 – chápe a umí vysvětlit symboly a zákon KP kamarádovi</p> <p>3.2 – chápe slib KP a vykoná jej</p> <p>3.3 – historie bible</p> <p>3.4 – umí v oddíle převyprávět biblický příběh</p>	<p>3.1 – je schopen vyjádřit své základní životní cíle</p> <p>3.2 – pravidelně přemýšlí nad textem z bible</p> <p>3.3 – zná rozdíly a jednotící prvky hlavních světových náboženství</p> <p>3.4 – připraví si zamyšlení na nějaké akci</p>
Zájmy	<ul style="list-style-type: none"> - Získá bobříka - Získá alespoň jednu odborku 	<ul style="list-style-type: none"> - Získá další 2 bobříky - Získá alespoň jednu novou odborku 	<ul style="list-style-type: none"> - Získá další 3 bobříky - Získá alespoň jednu novou odborku - Připraví ml. kamaráda k získání odborky

Bobříci

Cíl: budování sebekázně

- Mlčení
- Hlad
- Odvaha
- Otužování
- Samota
- Přemáhání bolesti

Odborky

Cíl: získávání rozhledu, dovedností a zkušeností

- Horal	
- Vodák	
- Zálesák	- Fotograf
- Ochránce přírody	- Chovatel
- Historik	- Turista
- Múzou políbený	- Sportovec
- Modelář	- Sběratel
- Znalec PC	- Potápěč
- Záchranář	- Písmák – znalec bible

Rozsah dovedností a znalostí je rozložen tak, aby jej mohly plnit děti mladšího věku (na přelomu kolibřík/svišť) až po věk roverský, případně i dospělý vedoucí.

Většina odborek má 4 stupně

1. Nejnižší obtížnost – barva podkladu nášivky zelená
2. Střední obtížnost – barva podkladu modrá
3. Vysoká obtížnost – barva podkladu červená

Mistrovský stupeň – nejvyšší – barva podkladu zlatá

8 Symbolika

Dokladem, že Pathfinder má propracovanou metodiku je symbolika, která byla vytvářena prakticky po několik desetiletí a v této kapitole se podíváme na její finální podobu a význam jednotlivých symbolů.

Zákon

Já (jméno) usiluji se vším odhodláním:

- být čestný a upřímný
- být zdvořilý a poslušný
- být čistý v myšlení, slovech i činech
- pečovat o své tělo a odmítat vše, co jej poškozuje
- vážit si kulturního dědictví
- poznávat, milovat a chránit přírodu
- být objevitelem a stále se rozvíjet
- být vnímavý k potřebám druhých lidí a pomáhat jim
- rozumět poselství Bible a ctít je
- odvážně stát za pravdou

Znak

Červený trojúhelník

- trojjedinost Boží a ústa k trojjedinému Bohu – Otci, Synu a Duchu Svatému
- tři póly výchovy (duševní, fyzická a duchovní)
- barva krve Ježíše – červená

Obr. 6 Znak KP

Bílý štít

- víra, ochrana (Genesis, 15:1; Bible)
- barva čistoty – bílá (Zjevení Janovo, 3:5; Bible)

Modrý meč

- modrá je barva věrnosti vůči našemu Bohu či našim rodičům, symbol bible, Ducha svatého (Efezským 6:17; Bible)

Vlajka

Znak KP ve střídavě modrém a bílém poli.

Obr. 7 Vlajka KP

Hymna

česká verze:

My jdem' hledat cíl stezky své,
víry, lásky naděje,
po stezce si šlapem' dál,
Boží láska svítí nám.
Bůh nás všechny má hodně rád,
chceme světu vyzpívat,
Ježíš brzy přijde jako Král,
už přichází.

slovenská verze:

Ó my sme tí hladači právd,
ktoré zanechal nám Pán.
Zjavovať ich životom,
to je našim posolstvom.
Aj čas už dnes hovorí nám,
že čo skoro príde Pán.
On vezme nás všetkých tam,
kde ty i ja domov mám.

Heslo

„Láska Kristova váže nás.“

Slib člena

S Boží pomocí a podporou svých kamarádů chci radostně žít tak, jak si přeje Bůh, respektovat druhé lidi a mít je rád. Chci zachovávat zákon Pathfinderů a naplňovat jej svým životem.

9 Hodnoty

Tématem kapitoly jsou hodnoty ze tří různých hledisek. V kapitole se budeme zabývat vývojem hodnot u dětí a celkovým pojetím hodnot lidstva.

9.1 Hodnoty z hlediska existenciální a pozitivní psychologie

„Duch není v Já, nýbrž mezi Já a Ty. Není jako krev, jež v tobě obíhá, nýbrž jako vzduch, v němž dýcháš.“

Martin Buber

Vztahy lze rozdělit do dvou kategorií. Já – Ty a Já – Ono. Pokud druhého vnímám jako ono, je pro mě v zásadě předmětem, ne člověkem. Ono slouží pouze k uspokojování mých potřeb, kdy nehledím na okolí a nedbám na to, jak se cítí ostatní. Pokud to ono moje potřeby neuspokojuje, tak se jej přirozeně zbavím, protože pro moje já je to disfunkční článek, který v mém životě prostě nemá místo. Je ale i druhá možnost. Také mohu to ono zmanipulovat tak, aby zase moje potřeby uspokojovalo. Jednám tedy v rozporu s jeho potřebami a navzdory jeho svobodě. Takový vztah, takováto interakce nemůže mít zpravidla dlouhého trvání, nejedná-li se o duševně labilní „ono“, které se prakticky živí masochismem.

Zaměřme se tedy na vztah Já-Ty. Je to vztah o respektu druhého, jako mého protějšku. Takový vztah vyžaduje, abych dal druhému svobodu. Interakce mezi jednotlivými póly probíhá jako dialog, nikoliv jako monolog, jako v případě vztahu Já – Ono. Není to diktát, je to naprosto regulérní konverzace dvou a více sobě rovných aktérů. Ty se může chovat i jinak, než já si přeji, ale Ono ne.

Buber tvrdí, že s opravdovým Bohem není možné navázat vztah Já – Ono. Stává se z něj pak modla, kterou člověk vyhledává pouze v nesnázích, a když je mu těžko. S Bohem je možné mít vztah pouze Já – Ty.

Pokud tedy hodnoty, které se snažíme ve svém životě cítit a řídit se podle nich, uzpůsobíme onomu Ty, tak naše vztahy budou fungovat. Je ovšem důležité držet se na hraně, která odděluje štěstí moje, od štěstí druhých. V dnešní době není vztah Já – Ty, z obecného hlediska, moderní. Dnes jsou lidé natolik uzavření do sebe a žijí ve své

bublině, že se v zásadě až bojí navazovat vztahy a komunikovat na normální úrovni. Civilizace trpí nízkým sebevědomím, lidé si nevěří, a když si věří, tak zase až moc. Propast mezi sebevědomým a v jádru zlomeným člověkem je tak velká, že se jen těžko dá překonat. Sociální sítě jsou ventilem toho všeho a rodiče pouze a jenom přihlížejí, jak se jejich děti hrnou do problémů, které možná dnes, ani zítra na povrch nevystoupí, ale ten pohár přeteče a lidé už nebudou vědět o vztahu Já – Ty, možná že o něm kdysi slyšeli, ale to jsou jen pověsti. Sdílení s „přáteli“ na Facebooku nebo Twitteru je věc jedna, ale sdílení se s přáteli u kulatého stolu, na lavičce v parku, na hřišti, nebo kdekoli jinde je věc druhá, která se snad z lidských životů nevytratí. Tato problematika se řeší dlouhou dobu a pravdou je, že momentálně není až tak závažná, ale nebývá před bouří vždycky klid? Možná jsou to moje domněnky, možná taky ne. Jednou ze zásadních hodnot v životě je láska a přátelství. Pokud se lidé nenaučí už jako děti projevovat tyto dvě životní hodnoty naplno a správně, jejich vztahy budou pouze na úrovni Já – Ono. Za vše hovoří statistika rozvodů a nesezdaných párů, která stále stoupá, a to velmi rychle. Buberův citát o duchu a atmosféře mezi Já a Ty je velmi poučný a řekl bych až nadčasový, protože problematika vztahů bude lidstvo provázet až do konce jeho věků.

Tento koloběh řídí konzum a kapitalismus. Majetek, statky, móda a jiné světské veličiny, které dokážou člověka dostat do obtížné situace, kdy musí ručit svou střešou nad hlavou, aby splatil plazmovou televizi, kterou doma mít musí, protože jinak by „kamarád“ odmítl pozvání na večeři s tím, že se sociálně slabými lidmi se nezahazuje. Lidé stále prahnou po něčem, co nepotřebují. Hmotné a hmatatelné je to, co řídí dnešní svět. Tím ale trpí lidskost jako taková. Lidské vztahy otupují, protože hodnoty, které jsou lidem od počátku věků vlastní, jako láska, přátelství, moudrost a jiné, upadají na úkor majetku a jmění. Lidé se stále ženou za lepší životní úrovní, stále potřebují vydělávat víc a víc, což je naprosto pochopitelné. Chceme zabezpečit rodinu, ty, které milujeme. Ale problém nastane ve chvíli, kdy se nám životní náplní stane schraňování majetku a na ten prvotní cíl nebudeme mít čas.

9.2 Hodnoty z hlediska křesťanství

„Nechej se probudit Tím, který přišel kvůli tobě. Pak objevíš touhu, která v tobě dřímá. Touhu po něčem dobrém, čistém a spravedlivém. Pak objevíš své schopnosti a dary, které ti byly svěřeny proto, aby díky nim byli skrze tebe šťastni druzí. Pak objevíš nekonečnou hodnotu a krásu života.“

Vojtěch Cikrle

V křesťanském pojetí hodnoty existují mimo člověka, jsou mu dány od Boha jako dar. Člověk je pouze objevuje, uvědomuje si je a realizuje je. Je tedy zřejmé, že když hovoříme o hodnotách, máme na mysli nejen to, co je k životu nutné, potřebné a užitečné, ale i to, čeho si vážíme, co obdivujeme, co ctíme, i to, co milujeme, co je nám drahé, milé, co je blízko našemu srdci (KUČEROVÁ; 1996). Křesťanské hodnoty jsou vnímány jako dar Boha člověku.

Vyrůstal jsem v dobře fungující, úplné rodině, kde panovala láska, humor a dobré mravy. Nikdy jsem nevěděl, zda je to zásluha vyšší formy bytí (Bůh), ale naše rodina nikdy neprošla krizí, kterou by nedokázala ustát. Vždy, když to třeba i bolelo, vždy se našlo řešení, které se nakonec ukázalo jako dobré. Je to zásluha desatera přikázání, které jsme se všichni snažili dodržovat, ať už na rovině individuální, nebo rovině kolektivní? Byly ony morální zásady, které bible přinášela a stále přináší do našich životů to, co nás drželo nad vodou? Já tomu věřím. Věří tomu moje matka, otec, bratři a dnes už i moje manželka.

Tou nejvyšší hodnotou v životě každého, ať už věřícího, či nevěřícího člověka, je Bůh, protože on sám je základem veškerého života. Proto je poznání Boha cílem lidského života. Člověk nemůže bez Boha žít naplněným a šťastným životem, člověk je bez Boha duchovně prázdný. Život jsme dostali od Boha jako největší dar, proto je i život sám hodnotou. Je tedy přirozené, že se chceme Bohu odvděčit. Snažíme se, aby náš život byl naplněný láskou, dobrem, aby byl krásný, neplněný těmito hodnotami, které z našeho života učiní život šťastný a vedou nás na cestě k Bohu.

Statistické okénko agentury STEM, která se daným tématem zabývá již 15 let, nám osvětluje fakt, že 68% obyvatel ČR se nehlásí k žádnému vyznání. Průzkum proběhl mezi 30. listopadem a 6. prosincem roku 2012. 68% obyvatel jsou zarputilí ateisté, odmítající jakýkoliv přesah jejich mysli a jejich představivosti. 68% obyvatel nedokáže, nebo snad nechce připustit, že nejsou špičkou ledovce civilizace. Dnešní doba nabízí tolik alternativ

smyslu života, že pro křesťanství prakticky není prostor. Není prostor pro přemýšlení nad smyslem života, nad cílem našeho bytí tady na planetě Zemi. Média všemi možnými způsoby zaměstnávají naši mysl, zaměstnávají naše mozky a nedávají prostor tomu, co je důležité. Proč lidé nejsou schopni se zastavit, podívat se na ten kolotoč kolem nich a uznat, že je něco špatně? Trilogie filmu Matrix jsem od mala nemusel. Nic mi to neříkalo a spíše jsem se bál. Když jsem se před cca pěti lety podíval na první díl, shodou náhod kdesi na akci Pathfinderu, zanechalo to ve mně hluboký dojem. Prožl jsem. Uviděl jsem něco, co mi do té doby asi nebylo dovoleno vidět, nebo jsem prostě jen dospěl do fáze, kdy jsem si toho všiml. Ten film má neuvěřitelný přesah do reálného života dnešní doby. Sice nemáme v břiše štěnici, která monitoruje náš pohyb a naše životy, ale máme televizi, internet, obchodní centra, majetek, drogy, alkohol, cigarety a spoustu jiných věcí, které jsou pouze a jenom prostředkem k dezorientaci člověka a následnému stažení do propasti za pomyslnou nohavicí. Když se zaměříme každý zvlášť na svůj každodenní život, tak si uvědomme, na co se těšíme, proč se na to těšíme a co nám to přináší. Tyto řádky nejsou křesťanskou propagandou z mé strany, tyto řádky mají pouze a jenom upozornit čtenáře na to, že něco nad námi být musí, síla, která nás přivádí do života, život udržuje. Je větší než naše omezená individuální mysl. Naše kontrola nad životem skrze ovládání, majetnictví a materialismus je pouhou iluzí a jejím důsledkem je mnoho škod na lidské duši i na přírodě. A jestli nevěříme v existenci duchovna, tak bychom si stejně měli zcela racionálně (přičemž duchovno racionalitu v žádném případě nevylučuje) uvědomit, že situace civilizace je hraniční a lidé nedokážou ovládat svoje životy.

Pokud se zaměříme na přínos křesťanských hodnot ve volnočasové pedagogice, tak to byl sám lord Baden-Powell, který sice založil organizaci konfesně nezávislou, ale stavěl na křesťanských myšlenkových a hodnotových tradicích. Stačí se podívat na původní znění skautského slibu a je jasné, že nešlo prostě jen o organizaci, kde si děti budou hrát. Šlo o to, aby se děti a mladiství naučili rozumět základním životním hodnotám, ale i vyšším principům.

Znění původního Baden-Powellova slibu:

*Slibuji na svoji čest, jak dovedu nejlépe, že budu plnit své povinnosti k Bohu a ke králi.
Budu pomáhat druhým v každé době a budu zachovávat skautský zákon.*

Jestliže skauting je první volnočasová organizace s přesně vymezenou a vypracovanou metodikou, s vlastními strukturami a administrativou, je tedy nutné si přiznat, že křesťanství se velkou mírou podílelo na formě trávení volného času dětí a mládeže. Baden-Powell si dal za cíl vytvořit organizaci, která bude prospěšná sama sobě, ale i ostatním.

Biblické desatero přikázání má hluboký význam v životě mnoha lidí, kteří ani nemusí být křesťané. Je to morální kodex, který se snaží člověka směřovat k empatickému a šťastnému životu. Když vynecháme několik přikázání, tak se vlastně dostaneme na úroveň skautského zákona. Pro pedagogiku volného času jsou tyto hodnoty, které se snaží biblické desatero vštípit, velmi důležité. Když budeme trávit volný čas na úkor ostatních, nepovede to k ničemu dobrému a konstruktivnímu. Hodnoty, které obsahuje nejen desatero, které dostal Mojžíš na Sinaji, ale ty které obsahuje celá bible, jsou pro spokojený život v souladu s druhými nezbytné. Ano, můžeme trávit volný čas sami, ale stejně je potřeba si vymezit, jak jej trávit, abychom neohrozili své okolí. Nejde jen o lidi, ale o okolní svět, přírodu, zvířata, majetek ostatních. Dále se pak můžeme bavit o interakci dvou a více lidí ve volném čase. A aby byli všichni spokojeni, musí se dodržovat určité společenské kodexy, které platí pro všechny stejně. V mých představách funguje tahle interakce jako dům, který nebude stát, když každá stěna a podlaha nebudou stejně velké. Není to jednoduché, to je pravda. Společnost si žádá v přítomnosti určitých lidí, za určitých situací určité chování. To zužuje mantinely pro svobodné jednání, které je samozřejmostí v demokratickém světě. Pokud se ale každý bude snažit trávit svůj volný čas tak, aby mu byl prospěšný, ale zároveň tak, aby nikoho neomezoval, tak to bude v odrazu budoucnosti prospěšné společnosti.

Cílem pedagogiky volného času je vychovávat děti v jejich volném čase k tomu, aby jej nejen správně vyplňovaly, ale aby jej dokázali trávit v souladu s okolím. Křesťanské zásady, respektive ty tolikrát zmiňované hodnoty, jsou nezbytné v celé pedagogice. Křesťanství bylo v historii symbolem moudrosti a vědění. Bible, i přes všechny zločiny páchané ve jménu víry, přinášela do života lidí lásku a pokoj. Co jiného je v životě potřeba, než moudrost, vědění, láska a pokoj? Potřeba už je jen jistota, že to vše panuje i kolem mě. Jistota, že nikdo kolem mě není uzurpován pro moje pohodlí a můj dokonalý život. Tohle je idea, kterou bych já osobně rád přinesl dětem, mládeži a lidem obecně. Pedagogika volného času je mnohdy zesměšňována. I já, když jsem se dostal na tento obor, jsem to bral s rezervou. Ale pedagogika volného času je velmi důležité poslání pro

společnost. Díky hodnotám, které se prostřednictvím výchovy ve volném čase snažíme vštípit dětem a mladistvým, se jednotlivci posouvají na další úroveň chápání nejen sebe sama, ale i ostatních. Křesťanské hodnoty jsou nedílnou součástí života všech lidí.

Pathfinder se snaží dětem vštípit pochopení, lásku, ohleduplnost, konstruktivní jednání a snaží se naučit hledat společnou řeč v každém případě, v každé interakci. Pathfinder má co nabídnout a když děti a mládež povedeme správným směrem, je šance na lepší budoucnost.

9.3 Další způsoby dělení hodnot

Existuje mnoho způsobů, jak můžeme hodnoty dělit. Vladimír Brožík ve své knize *Hodnoty, normy a projekty světa* uvádí hodnoty etické, estetické, politické, náboženské a právní. Dle mého názoru je to moc konkrétní a proto se budeme zabývat obecnější formou, kterou rozdělila Stanislava Kučerová v knize *Člověk, hodnoty, výchova: Kapitoly z filozofie výchovy*.

1) Přírodní hodnoty

- Hodnoty vitální, životní, jsou projevem úsilí udržet existenci života, který má pro člověka nevyjádřitelnou cenu a je předpokladem pro realizaci všech dalších hodnot. Patří sem potřeba tepla, odpočinku, spánku, potřeba jíst, pít...
- Hodnoty sociální – vznikají na základě vztahu člověka k druhým lidem i k sobě samému mezi nimi, základním předpokladem je potřeba asociace, která je vlastní každému člověku, každý potřebuje vnímat pocit, že miluje a je milován, být uznáván, oceňován, najít uplatnění ve společnosti.

2) **Civilizační hodnoty** – jsou podmínkou i výsledkem společné organizace, komunikace, výroby a směny a společenského poznání, zbavují člověka závislosti na přírodním prostředí, vytvářejí jeho materiální kulturu

3) **Duchovní hodnoty** – tyto hodnoty utváří potřeba hledat podstatu, smysl, řád lidského života, jsou hodnotami ideálními, patří mezi ně vědomosti, normy, principy, ideje a ideály (KUČEROVÁ, Stanislava; 1996).

Hodnoty jsou základní součástí naší identity. Záleží na tom, co je pro nás důležité, protože podle toho se odvíjí naše životy, rozhodování a skutky. Ten, kdo se ve svém životě nevyzná, je dezorientován, vláčen dobou, společností, civilizací a prakticky nemá vlastní

názor na to, co je život, co je svět a jak v něm přebývat. Takovíto jedinci trpí nedostatkem zvnitřněných pevných hodnot, které člověku prospívají, pomáhají mu nést břemena každodenních situací, ať už běžných, nebo i neobvyklých. Samozřejmě nastávají situace, kdy jde žebříček hodnot stranou a člověku se složí život na zem jako domeček z karet a cesta ven z bludiště se hledá velmi obtížně, ale to je otázka pro jiné téma. Hodnotový žebříček udává směr. Dnešní doba je nastavena tak, že každý člověk má svůj vlastní hodnotový žebříček, svůj vlastní názor na něj a ten je tolerován, protože žijeme v době demokracie a nikdo nemá právo na to, jej jakkoliv shazovat nebo hodnotit. Pokud však nejde o rozpor mezi zákonem a žebříčkem hodnot jednotlivce.

9.4 Význam hodnot pro morální vývoj dítěte

Osobnost, respektive osobnostní vlastnosti se také rozvíjejí na základě interakce vrozených dispozic a vlivů prostředí. (Vágnerová, 2004). Dnešní společnost má opravdu co nabídnout. Není problém stát se bezdomovcem, stejně jako stát se úspěšným podnikatelem v opravdu dobře prosperující branži. Není problém dostat se do vězení ze dne na den, stejně jako ze sekundy na sekundu zemřít na místě, kde být ani nechceme. Není problém dostat se do potyčky s partou opilých, zdrogovaných nebo prostě a jednoduše řečeno, absolutně zvrhlých lidí, kteří žijí svůj život, jakoby o nic nešlo, a to přímo v centru města. Mezi světy pozitiv a záporů je tak tenká červená linie, že je často a mnohými dokonce přehlížena, a to, co už zasahuje za hranice únosnosti, není poznat, nebo to nikdo poznat nechce. Každý člověk má tolik práce se svou vlastní bublinou života, do které se radši zavře, než aby čelil dnešnímu světu, který může dohnat a rozdrtit každého, kdo není natolik silný, aby se dokázal udržet na vlastních nohách. Proč? Jak je možné, že lidé si neváží jeden druhého? Jak je možné, že se lidé baví utrpením jiných? Tyto otázky vytanou na povrch, jakmile se začneme zabývat problematikou hodnot lidí v dnešním světě. Podle E. H. Eriksona, dánského psychologa, má vývoj osobnosti osm stádií. Každé stádium je podle Eriksona typické cílem, ke kterému směřuje, ale to není to, co bych chtěl zdůraznit. To co bych rád zdůraznil, je fakt, že každé vývojové stádium člověka je nejvíce ovlivněno rodinou. Matka a otec hrají ve vývoji dítěte nepostradatelnou roli. V kojeneckém věku, tj. první stádium vývoje, ovlivňuje pozdější emoční prožívání

a sociální adaptabilitu kvalita prvotní vazby mezi matkou a dítětem. V druhém stádiu, v batolecím věku si dítě uvědomuje sebe sama a učí se pravidlům chování, která je potřeba dodržovat. Kdo jiný, než rodina by měl vštípit tyto základní životní preambule? V předškolním věku se pod vlivem výchovy rozvíjí základy sebevědomí a už se zde promítá to, jaké modely chování si dítě nese z rodiny. Co když se naskytne něco, co změní osobnost dítěte? Smrt rodičů, traumatická událost, nehoda, cokoliv, co přinese do života chaos a nečekané situace. V dalších fázích vývoje se vždy nějakým způsobem promítá, co dokázala rodina nahrát na pomyslnou disketu v osobnosti svého dítěte.

Lawrence Kohlberg zastával názor, že kognitivní vývoj (tedy zvyšování inteligence a schopnosti správně uvažovat) je nutným předpokladem vývoje mravního, ale dosažení vyšších kognitivních stadií ještě neznamená vyšší stupeň morálky a citový vývoj je přinejmenším stejně důležitý jako kognitivní vývoj. Kohlberg definoval šest hlavních stadií vývoje morálky (seskupených do tří obecnějších kategorií), zabýval se především schopností lidí uvažovat mravně v abstraktních situacích, nikoliv jejich odvahou využívat vlastní mravní potenciál v reálných situacích. Kohlberg zjistil, že někteří lidé všemi stadii neprojdou, ale ustrnou v “dětském” a nezralém chápání toho, co je dobré a co špatné, co se smí, má, očekává, či musí. Jejich rozhodování v situacích morálních dilemat, které provázejí život každého člověka, se vyznačuje strnulostí, schematičností, přizpůsobivostí a podřízeností silnější autoritě. Podle Alice Milerové o úspěšném vývoji pevného charakteru člověka se rozhoduje v rodině v raném stadiu vývoje, kdy se v přístupu rodičů vůči dítěti převládá něha a laskavost.

- **Prekonvenční úroveň morálky**
  - Orientace na trest
  - Orientace na odměnu
- **Konvenční úroveň morálky**
  - Orientace na to, být hodným dítětem
  - Orientace na řád a zákon
- **Postkonvenční úroveň morálky**
  - Orientace na společenskou smlouvu
  - Studium univerzální etiky

(Wedlichová; Heřmanová; 2008)

Kohlbergova teorie jasně dokazuje, že co dítěti dá rodina, to se promítá celým životem. Trest, odměna, hodné dítě, řád a zákon. Rodina je základním kamenem morálního vývoje dítěte, a když nesprávně trestá, moc odměňuje, nedokáže ocenit, nebo naopak přeceňuje hodné či zlobivé dítě a nedává ničemu řád a zákon, tak člověk, který vyjde z těchto poměrů, nemůže správně odhadovat, definovat, ani přijmout společenskou smlouvu a jeho svědomí nepracuje jak má.

10 Praktická část

10.1 Cíl

Cílem této práce je porovnání volnočasových organizací – klubu Pathfinder a Junák a zjistit rozdíly v metodických přístupech a cílech jednotlivých organizací.

Dílčí cíle:

- vytvořit dotazníky pro vedoucí a členy obou organizací
- vytvořit strukturované rozhovory s vedoucími obou organizací
- interpretovat a vyhodnotit rozdíly mezi organizacemi

10.2 Metody

V této práci jsem použil kombinaci kvalitativní a kvantitativní metodologie. Vytvořil jsem dotazník vlastní konstrukce měřící 10 charakterových ctností. Práce je doplněna také kvalitativní částí, zde jsem zvolil metodu strukturovaného rozhovoru.

10.2.1 Hypotézy

H1

Členové klubu Pathfinder budou odpovídat výrazně odlišně na škálách měřících duchovní přesah, jako jsou spiritualita, pokora a vděčnost, než členové Junáka.

H2

Ve škálách zaměřených na pozitivní humanistické hodnoty se odpovědi členů dvou různých organizací nebudou významně lišit.

10.2.2 Výzkumné nástroje

Dotazník

Vznikl podle předlohy dotazníku *VIA Survey of Character – 24 character strengths*. V originále je dotazník rozdělen do 24 oddílů, podle charakterových ctností po 10 otázkách, které byly sestaveny podle amerického psychologa Martina E. P. Seligmana.

Já jsem do svého dotazníku vybral pouze 10 hodnot, a to takových, jaké jsem považoval za rozdílové. Takové, které mi vytyčí rozdíly mezi křesťany a ateisty. Dotazník byl rozdělen do

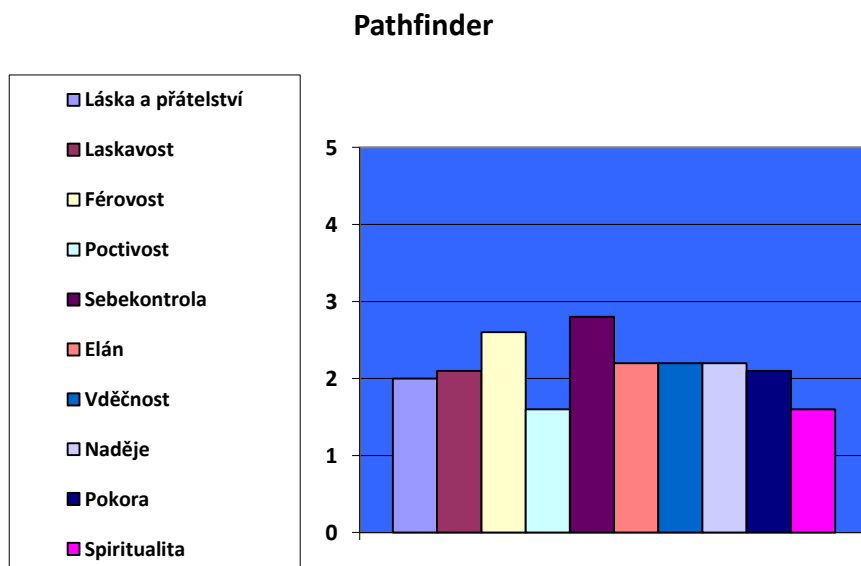
10 oddílů, které byly pro respondenty odděleny pouze prázdným řádkem tabulky a názvy hodnot jim nebyly zveřejněny, aby nedošlo k nějakému předhodnocování odpovědi respondentem. Dotazník měl 94 otázek rozdělených do 10 škál.

- láska a přátelství
- laskavost
- férovou
- poctivost
- sebekontrola
- elán
- vděčnost
- naděje
- pokora
- spiritualita

Rozhovor

Strukturovaný rozhovor se skládá z 5 otevřených otázek. Vymezený čas byl zhruba 5 minut, aby nebyl příliš konkrétní, ale zároveň, aby ve stanoveném čase pojal co nejvíce informací.

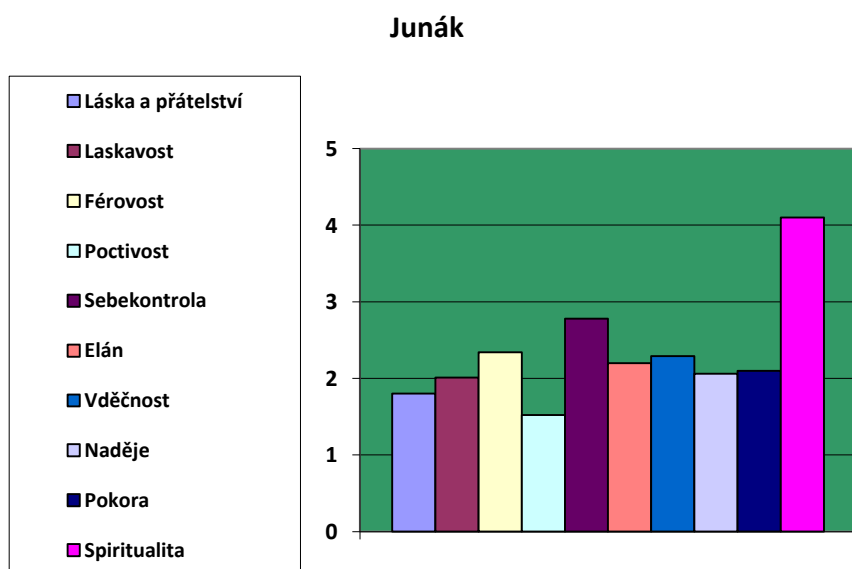
10.3 Graf průměru odpovědí na otázky daných hodnot dotazníku

Graf 1

Vysvětlivky: osa x znázorňuje jednotlivé hodnoty, osa y znázorňuje škálu 1-5, přičemž 1 = úplně vystihuje a 5 = vůbec nevystihuje.

Tento graf osvětluje fakt, že hodnoty jako poctivost, ale hlavně spiritualita jsou v Pathfinderu ty neujznávanější. Hodnoty jako sebekontrola a férovost jsou na opačném pólu, ale vzhledem k faktu, že se stále drží pod mezní hodnotou „něco mezi“ nedá se mluvit v negativním smyslu.

Graf 2

Vysvětlivky: osa x znázorňuje jednotlivé hodnoty, osa y znázorňuje škálu 1-5, přičemž 1 = úplně vystihuje a 5 = vůbec nevystihuje.

Graf 2 nám jasně dokazuje, že spiritualita je v metodice Junáka prakticky nepotřebná hodnota, kterou většina členů a vedoucích nepodporuje záměrně. Stejně jako u Pathfinderu je sebekontrola uváděna překvapivě ve vcelku vysokých číslech, tak ani členové Junáka nejsou tibetští mniši. Podle grafu je zřejmě nejuznávanější hodnotou v oddílech Junáka poctivost.

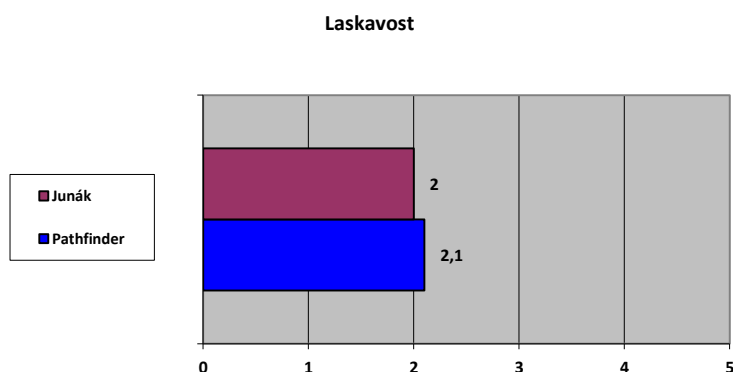
10.4 Grafy průměrných odpovědí na otázky jednotlivých hodnot

Graf 3

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

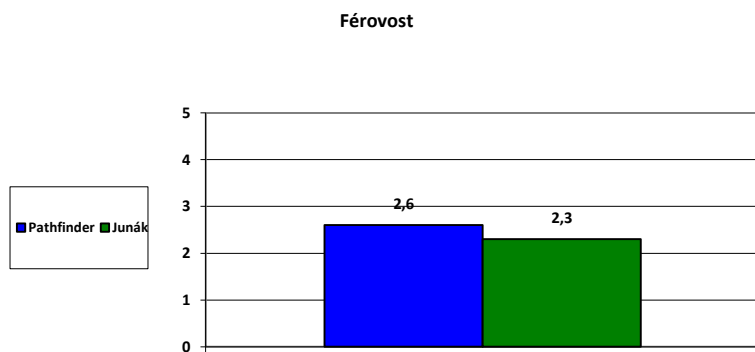
V tomto grafu jsem já osobně neočekával nic jiného. Láska a přátelství jsou zřejmě jeden z úhelných kamenů Pathfinderu a Junáka. Kolektivy si mezi sebou přirozeně vytváří takové vztahy, které všem vyhovují a ve kterých se cítí dobře.

Graf 4

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

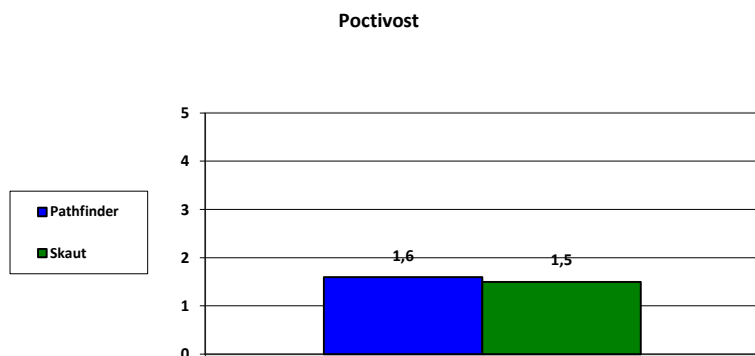
Co se týče laskavosti, běžný laik, který se nepohybuje ve světě skautingu, by mohl říci, že posláním těchto organizací je především pomoc svému okolí. Podle grafu je laskavost velmi uznávaná hodnota, avšak podle dotazníků prakticky pouze v rámci oddílů.

Graf 5

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

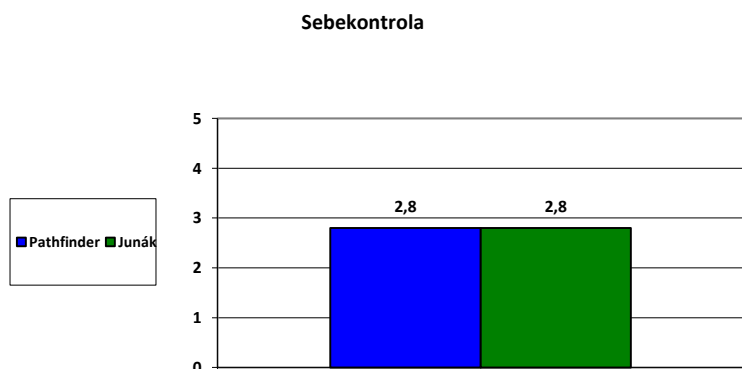
Fér jednání, na tom je v zásadě založen jak Baden - Powellův slib, tak slib Pathfinderu. Je to něco, co se snaží vedoucí vštípit dětem, ale v dnešní době a v dnešní konzumní společnosti je velmi sporadický výskyt férovosti jako takové.

Graf 6

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

S poctivostí nejdál dojdeš. To je zřejmě motto skautingu v ČR a jak je vidět, vštěpování této hodnoty se vedoucím daří.

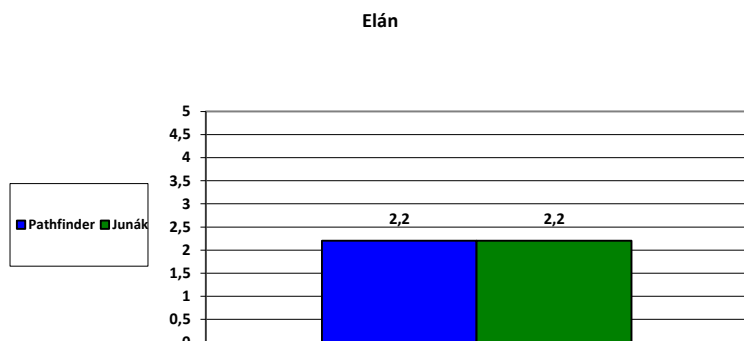

Graf 7

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně

vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

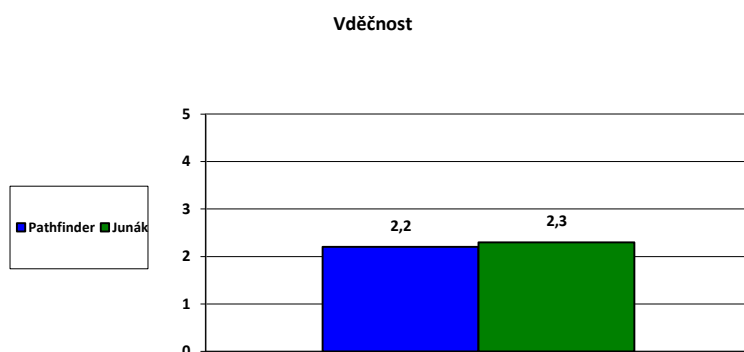
Sebekontrola vyžaduje velkou dávku odhodlanosti a zarputilosti. Je zřejmé, že sebekontrola není element, který vládne dnešnímu světu, ale snaha oddílových vedoucích je zřejmá a každý potřebuje čas, protože sebekontrola není jednoduchá. Graf nám ukazuje, že v procentuálním měřítku je 50% členů ukázněných a 50% nikoliv.

Graf 8

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

Elán podle grafu č. 8 není až tak jednoznačně v pozitivních číslech. Zde je dle mého názoru potřeba dobrého kolektivu, kde se děti i vedoucí navzájem podporují.

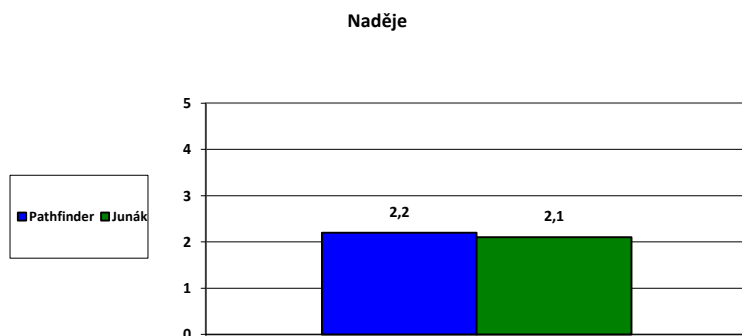

Graf 9

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

Vděčnost je velmi důležitá součást interakcí v běžném životě a podle mě úzce souvisí s pokorou. Nelze někoho donutit, aby byl vděčný a projevoval to, ale lze se o to snažit a z grafu č. 9 je zřejmé, že oddíloví vedoucí se snaží v dětech tuto hodnotu podporovat a rozvíjet.

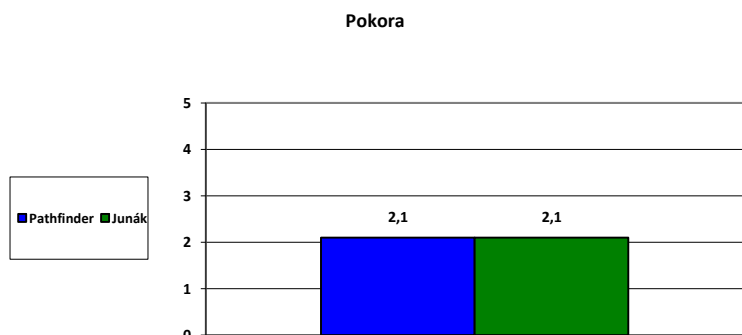

Graf 10

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

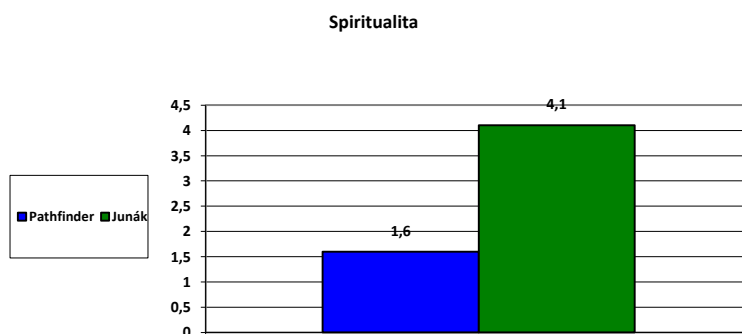
Při sestavování dotazníku jsem myslel, že naděje a spiritualita budou v totožných hodnotách, ale opak je pravdou. Jak členové Pathfinderu, tak členové Junáka doufají v lepší zítřky.

Graf 11

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

Pokora je něco, bez čeho se dnes neobejdeme, je dobře, že se děti učí pokoře již od mládí a velkou mírou k tomu přispívají právě oddíloví vedoucí Pathfinderu a Junáka.

Graf 12

Vysvětlivky: osa x znázorňuje Pathfinder a Junák, osa y znázorňuje škálu odpovědí 1-5, přičemž 1=úplně vystihuje a 5=vůbec nevystihuje.

Graf č. 12 mě nijak zvlášť nepřekvapil, výsledek jsem očekával a taktéž jsem očekával

takto markantní rozdíl mezi jednotlivými organizacemi. Zatímco Pathfinder na spiritualitě prakticky staví, nebo aspoň jdou aktivy ruku v ruce s touto hodnotou, tak Junák ji sice úplně nezavrhne, ale není to stěžejní hodnota metodického přístupu a výchovy.

10.5 Rozhovory

Pro tuto výzkumnou metodu jsem použil strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Cílem bylo minimalizovat variaci otázek kladených dotazovanému. Data v rozhovorech by se tedy neměla nijak výrazně strukturně lišit. Účelem těchto interview bylo zjistit názory vedoucího oddílu Junáka a vedoucího oddílu Pathfinderu na celkovou činnost organizace. Cílem rozhovoru bylo také zjistit názory na to, zda práce, kterou Skauti a Pathfindeři dělají, není zbytečná, zda má budoucnost a zda se daří cíle plnit. Rozhovor trval průměrně 5 minut.

Pathfinder

- 1) Můžeš mi prosím ve stručnosti popsat, co se podle tebe Pathfinder, jako organizace, snaží vštípit dětem? Co jsou ty stěžejní cíle?
- 2) Jsou podle tebe tyto cíle adekvátní a korektní vzhledem k dnešní společnosti?
- 3) Z tvojí praxe. Daří se podle tebe ty cíle plnit a vštěpovat dětem?
- 4) Ty cíle jsou jen formalita, nebo i ty si z toho něco bereš do svého života?
- 5) Myslíš si, že to vše má budoucnost?

1) No tak to je jednoduchý. Pathfinder je prakticky to samý co Skaut, s tím rozdílem, že se tu mluví o Bohu a všechno se to odvíjí od církve. Ty cíle jsou ale asi jasné. Láska a přátelství, praktický dovednosti, duchovní, ale asi i duševní rozvoj. Jenže já si myslím, že stejně každý dítě se musí vést k jiným cílům. Je to tak, že tady nemáme vlastně jen věřící děti, ale i děti z ateistických rodin. V jednom se k těm dětem, všem, musí přistupovat stejně, ale zase v té duchovní otázce musí být člověk fakt opatrnější. Stalo se mi už párkrát, že rodiče svoje děti z Pathfinderu stáhli, protože děti doma začali mluvit jak nějaký „sektáři“.

2) To je těžké takhle říct, protože děti jsou vláčený dobou až od určitýho věku. Si já myslím. Ale taky si myslím, že je na nás, abysme to ještě včas podchytili a než dospějou do toho věku, tak se je snažit nasměrovat tak, aby v budoucnu měli zájem o něco víc, než je vyseďování v parku s cigárem nebo jointem. Ale stejně je to ve finále dost malá procentuální úspěšnost, protože ty lákadla ze strany zla jsou dneska strašně

velký a je jich strašně moc. Ty cíle, který chce Pathfinder nějakým způsobem dodržovat a udržovat jsou korektní pro každou dobu podle mě, je tam spousta zajímavějších, chytrějších a hlavně i pro ty děcka chytřejších věcí.

- 3) Z mojí praxe? Z mojí praxe můžu říct, že jsem se snažil, seč jsem mohl, ale stejně ty děcka, který třeba nejsou z věřící rodiny prostě a jednoduše z devadesáti procent spíš odešli a teď jsou třeba v pohodě, na vejšce, ale taky vím o případech, kdy začali hulit trávu a je to fakt špatný no. Podle mě se můžem snažit ty cíle vštěpovat, jak chcem, ale musí to do sebe zapadnout jako puzzle a nepustit se to. Ono hodně asi záleží na rodině, kamarádech mimo ten Pathfinder a tak no.
- 4) Já jsem se toho díky Pathfinderu hodně naučil i jako v roli vedoucího. A to nemám na mysli jen ty praktický věci, ale i duchovní a duševní. Nechci to tu nějak pitvat, ale pokud mám odpovědět, tak teda ANO, něco si z toho беру do života.
- 5) Budoucnost je pro mě jako pro křesťana něco nepředstavitelného. Já si troufnu odhadnout, co bude zítra, příští týden a kam pojedu v létě na dovolenou, ale nějaká dalekosáhlá budoucnost? To nevím. Těžko říct, jestli to má budoucnost. Nechci být pesimista, ale tímhle tempem, s tímhle přístupem rodičů v církvi, který prakticky ten Pathfinder nepodporují si myslím, že to buď má budoucnost jako nějaká mimocírkevní, prostě veřejná organizace, nebo že to tady u nás v ČR zanikne. To je můj názor, ale můžu se mýlit a za sebe můžu říct, že udělám všechno pro to, aby to tak nedopadlo. Mam to rád, mam rád ty děcka, tábory, akce a to všechno okolo.

Petr, 46 let, Česká Lípa

Skaut - Junák

- 1) Můžeš mi prosím ve stručnosti popsat, co se podle tebe Skaut, jako organizace, snaží vštípit dětem? Co jsou ty stěžejní cíle?
- 2) Jsou podle tebe tyto cíle adekvátní a korektní vzhledem k dnešní společnosti?
- 3) Z tvojí praxe. Daří se podle tebe ty cíle plnit a vštěpovat dětem?
- 4) Ty cíle jsou jen formalita, nebo i ty si z toho něco bereš do svého života?
- 5) Myslíš si, že to vše má budoucnost?

1) Myslím si, že Skaut jako organizace se snaží děti naučit praktickému životu. Životu, kde budou děti spokojení a jejich cílem nebude jen bezhlavě makat na kariéře, vydělat spoustu peněz a stát se bezpáteřním manažerem, jak je to dneska ve zvyku. Skaut děti učí nějakým základním hodnotám, jako je přátelství, tolerance, trpělivost a takovýchle věcí. A co je asi nejdůležitější část, tak podle mě dokáže Skaut efektivně využít ten volnej čas, kterej děti maj a myslim si, že to je základ úspěchu a spokojenosti dětí v budoucnu. Pokud je volnej čas efektivně trávenej, tak si myslim, že z dítěte nevyroste pouliční výtržník, feťák, nebo nějaký kriminálník. Možná je to jenom nějaká otrěpaná fráze, ale u sebe vidim, že to tak je. Díky Skautu jsem v podstatě tam, kde jsem... Dneska.

2) Vzhledem k dnešní společnosti? To nevím, mě přijde, že dnešní společnost se těžko identifikuje a těžko hodnotí. Ty cíle podle mě adekvátní jsou, ale nevím, jestli korektní k dnešní společnosti.

3) Tak ono je to složitý, protože každý dítě je jiný a každý vyrůstá v jiný rodině, takže my se můžeme snažit, jak chceme, ale když ve Skautu uslyší tohle a rodiče mu doma mlátí do hlavy něco jinýho, tak je to běh na dlouhou trať, ale to je asi moc extrémní. To co jsem vlastně napsala do toho dotazníku, tak je pravda podle mě. Děti jsou pořád stejny, ať je jakákoli doba, to si myslim já. Děti jsou pořád hladový po nějaký akci a dobrodružství a je na nás, abysme jim ty cíle a všechny ty věci vštípili pomocí těch akcí a toho dobrodružstva. Ale zatím jsem spokojená se svojí prací a jejíma výsledkama.

- 4) No tak vzhledem k tomu, že jsem ve skautu vyrostla, tak jsem si toho do života vzala hodně a možná ještě víc a ani si to neuvědomuju. Ty cíle mají podle mě dobovej přesah. To co my se snažíme ty děti naučit, tak si nesou celej život a celej život je to bude provázet, tudíž je na nás, abychom jim toho vštípili co nejvíc... Toho dobrýho teda... Formalita to rozhodně není, když se to tak může na první pohled jevit.
- 5) Otázka budoucnosti je v tomhle ohledu asi nezodpověz... Prostě se na ní nedá odpovědět. Doba se pořád posouvá, hranice mravních a morálních hodnot pořád klesaj a svět bude asi čím dál tím těžší, ale já jsem v tomhle optimista. Já věřím, že se to jednou někde zastaví a společně to zase budeme moct vrátit tam, kde to začalo. Lidstvo podle mě potřebuje efektivně trávit volnej čas. Když jsem nastupovala na tuhle školu, tak jsem o tom ani nepřemýšlela, ale dneska to vim a vim, že tahle škola, tenhle obor, to co nás tu naučili, to má všechno tak obrovskou hloubku, že se až divím. Jsem fakt ráda, že jsem to mohla studovat. A ještě co se týče budoucnosti, tak si myslím, že Skaut má tak velkou tradici, že nějaký zájem tady o to bude pořád, možná ne tak velkej, ale to je možná dobře. S menší skupinou se pracuje líp. ☺

Anežka, 23 let, Praha

10.6 Interpretace rozhovorů

Petr	Anežka
Petr v otázce č. 1 připodobňuje Pathfinder ke Skautu, ale vše srovnává přes duchovní život a vedení dítěte jakýmsi duchovním směrem.	Anežka první otázku pojala zcela prakticky s výhledem do budoucna. S výhledem na život, práci a volný čas dospělých.
V otázce č 2 Petr hodnotí lákadla „zla“, kterým jsou děti vystaveny, ale zdůrazňuje, že až od určitého věku. Zároveň otázce dal rozměr budoucnosti ve smyslu tom, že se Pathfinder snaží dětem nabídnout něco víc.	Na druhou otázku Anežka odpověděla diplomaticky. Dnešní společnost nehodnotí nijak. A co se týče cílů a jejich korektnosti, staví se k tomu neutrálně.
V pořadí třetí otázka se dotýká praxe. Petr si myslí, že není všechno jen v rukách vedoucích, ale že svou roli hrají	Se svou prací je Anežka spokojena a podotkla důležitost rodiny, která primárně stojí za vývojem dítěte. Děti

i kamarádi a rodina. Jednoduše poukázal na to, že podle něj mají děti z věřících rodin lepší dispozice k tomu, aby nesklozily k drogám a trestným činům.	jsou podle Anežky stále hladové po akcích a dobrodružství, ať je jakákoli doba. Podle mě se ale to procento hladovosti dost snižuje, protože počítače, televize a celkově, virtuální realita je velký pohlcovač.
Petr ve čtvrté otázce přiznal, že si ze svojí práce něco odnesl do života, jak v duchovním smyslu, tak ale i praktickém. Odpověď nám však poukazuje na to, že má na mysli spíše tedy ten duchovní život.	Anežka přikládá velký důraz na cíle a hodnotí je velmi pozitivně. Sama na sobě pozoruje, jak ji ovlivnily a jak ji změnily.
Petr se zřejmě oprávněně obává, že Pathfinder nemá budoucnost jako církevní organizace. Za sebe, jako člena církve a člena Pathfinderu mohu potvrdit stejné obavy, jako má Petr. Znovu zde Petr poukázal na křesťanské pojetí budoucnosti ve spojení s druhým příchodem Ježíše Krista.	Anežka je optimista a nabídla mi vcelku nový pohled na morální a společenský vývoj lidstva. Podle Anežky je naděje, že jednoho dne se všechno restartuje a začneme od začátku. Kéž by. Díky studiu si Anežka uvědomila, jak velký sociální přesah má celá pedagogiky volného času.

Tab. 2 – interpretace rozhovorů

10.7 Odlišnosti a podobnosti

Zatímco Petr pochopitelně, jakožto křesťan, stále prošíval svoje odpovědi duchovní stránkou života, odkazoval na víru a Boha, tak Anežka odpovídala skoro stejně, s tím rozdílem, že všechny odpovědi odkazovaly na světské lidské hodnoty. Praktický život a žádný duchovní přesah jsem u Anežky nezaznamenal a to je jediný, nějakým způsobem výrazný rozdíl. Skauting i Pathfinder nabízí dětem prakticky to samé, alespoň podle rozhovorů, s tím rozdílem, že Skauting neprokládá metodiku vírou a duchovnem. Podobnost shledávám velkou v obou rozhovorech v tom, že oba vedoucí si jsou dobře vědomi toho, že jejich práce není kariérní růst nebo osobní prospěch, ale záleží jim na dětech, jejich vývoji a celkovém vývoji, pokud to tak mohu říct, lidstva.

11 Výsledek výzkumu

Tento výzkum podpořil mou hypotézu. Ukázal, že skauting a konkrétně tedy Junák má obsáhlejší a historicky silnější tradici, podporu lidí z okolí a je otevřenější co se týče metodiky a cílů, než klub Pathfinder. Pathfinder je křesťanská organizace, která se snaží dětem alespoň trochu přiblížit víru. V metodických preambulích a cílech není sice napsáno o víře v Boha, dodržování křesťanských zásad a o křesťanských hodnotách konkrétně nic, ale je jisté, že

pokud jsou vedoucí věřícími lidmi, tak se alespoň minimálně budou snažit směřovat činnosti směrem k víře a Bohu, hodnotám a zásadám. Takto otevřené deklarování hodnot má dva protichůdné důsledky – část potenciálních zájemců klub ztrácí, kvůli prezentaci křesťanských hodnot, ale jinou část díky tomu zase získá. V tomto ohledu na tom neshledávám nic záporného a poškozujícího, ale je to něco, co Pathfinder obírá o spoustu možností, které ve finále mohou vést k zániku této organizace, minimálně v ČR. Důvod je ten, že vzhledem k rozmanitosti životních filozofií, směrů a náboženství se škála potenciálních zájemců a budoucích členů stále zužuje. V jednom z rozhovorů je na to poukázáno. Sečteno podtrženo, Pathfinder a Junák se nijak zásadně neliší. Metodika, výchova a vše, co se týká praktického přístupu, jsou v zásadě stejné. Jediný rozdíl je duchovní rozměr, který Pathfinder cíleně pěstuje a předává dál.

Otázkou k zamyšlení je, zdali není lepší strategií zcela otevřeně odkrýt křesťanské hodnoty, cíle, směřování, které jsou v jádru této organizace přítomné, otevřeně je vůči veřejnosti deklarovat. Díky tomu se může upevnit status a jméno této organizace.

A taky je nesporně pravdou, že mnohé rodiče tento fakt spíše odradí. Žijeme v poměrně sekularizované a ateistické kultuře a není se čemu divit.

12 Závěr

Cílem této práce bylo porovnat zaměření cílů a výsledky klubu Pathfinder a Skautu. K naplnění cílů pomohly zkušenosti z klubu Pathfinder, dokumenty, podklady a informace o organizaci Junák, dotazníky a rozhovory s vedoucími oddílů jednotlivých organizací.

V teoretické části je popsán význam, vývoj a role volného času v životě člověka. Dále pak je zde popsána historie obou organizací, jejich vývoj a dnešní podoba. Nachází se zde i popis symboliky, nechybí ani metodika, strukturální popis a nástin akcí, které se konají v rámci klubu Pathfinder. K této části byly použity kroniky a historické dokumenty obou organizací a oficiální interní stránky klubu Pathfinder.

V praktické části je potom vyhodnocení dotazníků a rozhovorů, vedených s vedoucími. Grafy a tabulky, které nám osvětlí jednotlivé body praktické části popořadě. Pomocí dotazníků a rozhovorů bylo v této části práce získáno dostačující množství dat k vyhodnocení.

Na závěr by autor rád podotknul, že práce byla velmi obohacující, jak o teoretické znalosti a vědomosti ohledně obou organizací, tak o praktické dovednosti jak při tvorbě práce, tak při kontaktu s lidmi, kteří se podíleli na výzkumu. Díky prostudované literatuře byl autor obeznámen s jistou mírou faktů a dat, které předtím neznal. Za nejpřínosnější část by pak označil praktickou část. Tvorba dotazníků, rozhovory a výsledky celé práce jsou velmi obohacující a do budoucna velkým přínosem jak pro autora, tak pro potenciální čtenáře jeho práce. Výsledky jsou směrodatné pro práci vedoucích obou organizací a mohou pomoci při vylepšování případných nedostatků.

13 Použitá literatura

BRUINSMA, Reinder. *Život křesťana*. 1. vyd. Praha: Advent-Orion, 2009. ISBN 978-80-7172-175-8.

WEHR, Gerhard. *Buber*. Olomouc: VOTOBIA, 1995. ISBN 80-85885-31-X.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie moudrosti a dobrého života*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, 144 s. ISBN 978-80-247-2362-4.

PÁVKOVÁ, J., B. HÁJEK a B. HOFBAUER. *Pedagogika volného času*. 3. vyd. Praha: Portál, 2002, 231 s. ISBN 80-7178-711-6.

PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. 1. vyd. Praha: Academia, 2004. ISBN 978-80-200-1499-3.

ČINČERA, J., M. KAPLÁNEK a J. SÝKORA. *Tři cesty k pedagogice volného času*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2009, 129 s. ISBN 978-80-7399-611-6.

ŠIMEK, Miloslav. *Naše církev: Včera, dnes a zítra*. 1. vyd. Praha, 1970.

HANCOCK, John. *The Pathfinder story*. 1. vyd. Lincoln, NEBRASKA: AdventSource, 1994. ISBN 1-800-328-0525.

VLACHOVÁ, Viktorie. *Historie Klubu Pathfinder* [online]. 1. vyd. 2004 [cit. 2013-12-06]. Dostupné z: <http://www.pathfinder.cz/o-nas/historie/>

THOMPSON SETON, Ernest. *ERNEST THOMPSON SETON*. 2. vyd. Vladislav Raška. Vyškov: Knihovna Karla Dvořáčka, 2012, 72 s. Personální bibliografie (Knihovna Karla Dvořáčka). ISBN 978-80-85063-13-4.

ŠANTORA, Roman. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. 1. vyd. Praha: Junák - TDC: Mladá Fronta, 1973. ISBN 978-80-86825-72-4.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

NIŠPONSKÁ, PhDr. Magda. *Priajtie minulosti ako faktor osobného rastu*. Bratislava, 2006. Dizertačná práca. Ústav experimentalnej psychológie SAV v Bratislave. Vedoucí práce Prof. PhDr. Imrich Ruisel, DrSc.

SELIGMAN, Martin. *Opavdové štěstí*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2003. ISBN 80-249-0293-1.

14 Seznam příloh

Příloha A - dotazník

Příloha B – vzor rozhovoru

Příloha C – Tábořiště Raspenava – Pathfinder

Příloha D – Tábořiště Krásný Les - Junák

Příloha E - kontakt na Liberecký oddíl Pathfinderu

Příloha A

Tento dotazník vznikl podle předlohy dotazníku *VIA Survey of Character – 24 character strengths*. V originále je dotazník rozdělen do 24 oddílů, podle charakterových ctností po 10 otázkách, které byly sestaveny podle amerického psychologa Martina E. P. Seligmana.

Já jsem do svého dotazníku vybral pouze 10 hodnot, a to takových, jaké jsem považoval za rozdílové. Takové, které mi vytyčí rozdíly mezi křesťany a ateisty. Dotazník byl rozdělen do 10 oddílů, které byly pro respondenty odděleny pouze prázdným řádkem tabulky a názvy hodnot jim nebyly zveřejněny, aby nedošlo k nějakému předhodnocování odpovědi respondentem.

Láska a přátelství	
1 V oddíle pěstujeme přátelství.	1 2 3 4 5
2 V oddíle se vytváří partičky, které se mezi sebou nedokážou shodnout a chovají se k sobě nepřátelsky.	1 2 3 4 5
3 Vyskytující se neshody se snažím řešit tak, aby opět převládlo přátelství a vstřícnost.	1 2 3 4 5
4 Učím děti toleranci.	1 2 3 4 5
5 Dětem připomínám důležitost usmírování.	1 2 3 4 5
6 Přátelství obohacuje můj život.	1 2 3 4 5
7 Obejdu se bez lidí.	1 2 3 4 5
8 Případné vztahy první zamilovanosti mezi dětmi se snažím respektovat, ale i usměrňovat.	1 2 3 4 5
9 Přátelství je tmel pro náš oddíl.	1 2 3 4 5
10 Jako vedoucí rozháním nepřátelství v oddíle.	1 2 3 4 5
Laskavost	
1 Učím děti ochotě, diskutuji s nimi o tom, proč je důležitou vnitřní hodnotou.	1 2 3 4 5
2 Učím děti, že mladší a děvčata mají přednost.	1 2 3 4 5
3 S dětmi projevujeme laskavost i mimo oddíl.	1 2 3 4 5
4 Cílem našeho oddílu je pomoc okolí.	1 2 3 4 5
5 Učím děti pomáhat slabším a pomalejším.	1 2 3 4 5
6 Děti se k sobě v oddíle chovají laskavě.	1 2 3 4 5

7 Oddílové činnosti jsou zaměřeny na laskavost.	1 2 3 4 5
8 Rozebíráme s dětmi, co je laskavost.	1 2 3 4 5
Férovost	
1 Jako vedoucí se nebojím přiznat chybu.	1 2 3 4 5
2 Mezi dětmi nedělám rozdíly.	1 2 3 4 5
3 Každý člen oddílu je pro mě nedílnou součástí.	1 2 3 4 5
4 Nerad dělám kompromisy, cítím se pak špatně.	1 2 3 4 5
5 V oddíle mám děti, které si tam nezaslouží být.	1 2 3 4 5
6 Občas sám cítím, že jsem zaujatý proti někomu.	1 2 3 4 5
7 Umožňuji dětem začít znova a zapomenout, co bylo.	1 2 3 4 5
8 Učím děti jednat férově v každé situaci.	1 2 3 4 5
9 Férovost je základním kamenem našeho oddílu.	1 2 3 4 5
10 Je pro mě těžké být vzorem férovosti pro děti.	1 2 3 4 5
Vděčnost	
1 Učím děti vděčnosti.	1 2 3 4 5
2 Připomínám dětem jejich dary a talent.	1 2 3 4 5
3 Vnímám se jako oběť.	1 2 3 4 5
4 V oddíle si dáváme dárky.	1 2 3 4 5
5 Učím děti v oddíle vážit si toho, co mají.	1 2 3 4 5
6 Děti v mém oddíle si váží svoje věci a pečují o ně.	1 2 3 4 5
7 Učím děti, že nic není zadarmo.	1 2 3 4 5
8 Musím děti učit slovům „prosím“ a „děkuji“.	1 2 3 4 5
Naděje	
1 Ve všem vidím i to dobré.	1 2 3 4 5
2 Učím děti očekávat to nejhorší.	1 2 3 4 5
3 Vnitřně pochybuji, jestli to, co dělám má smysl.	1 2 3 4 5
4 Učím děti myslet pozitivně.	1 2 3 4 5
5 Učím děti neztrácet naději navzdory prohrám.	1 2 3 4 5
6 Nemám životní plány do budoucna.	1 2 3 4 5
7 Učím děti, že všechno zlé, je k něčemu dobré.	1 2 3 4 5
8 Povzbuzuji děti i v tom nejhorším.	1 2 3 4 5
Poctivost	

1 Učím děti dodržovat sliby	1 2 3 4 5
2 Učím děti čestnosti.	1 2 3 4 5
3 Učím děti pravdě.	1 2 3 4 5
4 Jsem dětem vzorem pravdy a čestnosti.	1 2 3 4 5
5 Učím děti být sám sebou.	1 2 3 4 5
6 Jako vedoucí jsem sám sebou.	1 2 3 4 5
7 Jsem k dětem upřímný.	1 2 3 4 5
8 V oddíle je upřímnost ctěná hodnota.	1 2 3 4 5
9 Jsem v životě upřímný.	1 2 3 4 5
10 Děti v oddíle jsou poctivé.	1 2 3 4 5
Sebekontrola	
1 Zdravě se stravuji.	1 2 3 4 5
2 Jsem disciplinovaný člověk.	1 2 3 4 5
3 Když jsou v dosahu sladkosti, neudržím se.	1 2 3 4 5
4 Umím se kontrolovat.	1 2 3 4 5
5 Děti učím střídmosti.	1 2 3 4 5
6 V oddíle se věnujeme zdravému životnímu stylu.	1 2 3 4 5
7 V oddíle trénujeme disciplínu.	1 2 3 4 5
8 Jsem k sobě tvrdý a nekompromisní.	1 2 3 4 5
9 Učím děti zdravému sebeovládání.	1 2 3 4 5
10 Rozhodnutí činím rozvážně, s ohledem na možné důsledky.	1 2 3 4 5
Elán	
1 S dětmi si každou schůzku užijeme.	1 2 3 4 5
2 Cíleně učím děti žít naplno.	1 2 3 4 5
3 To co dělám, dělám rád.	1 2 3 4 5
4 Učím děti těšit se na každý nový den.	1 2 3 4 5
5 Hrozím se opět ráno vstávat.	1 2 3 4 5
6 Nejsem energický člověk.	1 2 3 4 5
7 Nemám životní náboj.	1 2 3 4 5
8 V oddíle se navzájem povzbuzujeme.	1 2 3 4 5
9 V dětech podporuji radost.	1 2 3 4 5
10 V dětech pěstuji odhodlání do života.	1 2 3 4 5

Pokora	
1 Učím děti skromnosti.	1 2 3 4 5
2 Nehraji si na něco víc, než jsem.	1 2 3 4 5
3 Podle mě není dobré být skromný a nenáročný.	1 2 3 4 5
4 Učím děti, aby dokázali ocenit druhé.	1 2 3 4 5
5 Učím děti nebýt arogantní.	1 2 3 4 5
6 Učím děti ctít a respektovat starší a zkušenější.	1 2 3 4 5
7 Děti nemají problém s mou autoritou.	1 2 3 4 5
8 Jsem nadřazený.	1 2 3 4 5
9 Jsem pokorný k ostatním lidem.	1 2 3 4 5
10 Pokora je v životě důležitá.	1 2 3 4 5
Spiritualita	
1 Věřím v Boha.	1 2 3 4 5
2 Jsem duchovně založený člověk.	1 2 3 4 5
3 Vyprávím dětem o Bohu.	1 2 3 4 5
4 S dětmi rozebíráme víru.	1 2 3 4 5
5 Děti v mém oddíle se zajímají o víru a Boha.	1 2 3 4 5
6 Nemám pocit, že jsem součástí něčeho většího.	1 2 3 4 5
7 Pravidelně medituji, nebo se modlím.	1 2 3 4 5
8 Věřím, že každý člověk má svoji úlohu a místo v životě.	1 2 3 4 5
9 V těžkém období se obracím na víru.	1 2 3 4 5
10 V našem oddíle jsou věřící děti.	1 2 3 4 5

Příloha B

- 1) Můžeš mi prosím ve stručnosti popsat, co se podle tebe Skaut, jako organizace, snaží vštípit dětem? Co jsou ty stěžejní cíle?
- 2) Jsou podle tebe tyto cíle adekvátní a korektní vzhledem k dnešní společnosti?
- 3) Z tvé praxe. Daří se podle tebe ty cíle plnit a vštěpovat dětem?
- 4) Ty cíle jsou jen formalita, nebo i ty si z toho něco bereš do svého života?
- 5) Myslíš si, že to vše má budoucnost?

Příloha C

Příloha D

Příloha E

Vedoucí:

Petr Bujok, Zdeněk Navrátil

Kontakt:

pupikus@volny.cz, 603 524 196

Adresa klubovny:

U Jánského kamene 3, Liberec

Počet členů:

momentálně 0 registrovaných členů